

NEAR
STRIPPED
VOLVO

ČESKÁ EXPEDICE 1987

24/50

Yinack 87

N A S T Ř E P E C H

V O L N O S T I

A l m a n a c h č e s k é p o e s i e

P R A H A

1 9 8 7

" P O E S I E J E K R V Í S V O B O D Y "

F r a n t i š e k H a l a s

© Zdeněk Hrubý

© Jiří Jirásek

Opsáno podle zákona č. 35/ 1965 Sb.

PO ŠPÍNĚ POZNÁVÁME SE.

A PO HRŮZE Z NÍ.

A PO KRAJINĚ.

A PO LÍTOSTI.

A PO ŘEČI.

A PO TICHU.

JEN NEMLČETI ZA TAKOVÝCH NOCÍ.

NEDRKOTATI TMOU...

NA STŘEPECH VOLNOSTI SVÉ TÁBOŘITI.

UDRŽET STRÁŽ V TOM STRAŠNÉM LEŽENÍ.

J I Ř Í O R T E N

S E N

Jako dítě i jako kluk
míval jsem divný sen.
Mívám ho dosud,
tíživě úzkostný
a zároveň vzrušující nadějí:
Hledám svazek klíčů,
klíčů otevírajících všechny zámky,
dveře k blahobytu
i brány ráje.
Ale přitom to nejsou paklíče,
ani se paklíčům nepodobají.
Neskřípou v zámcích,
nejdou ze železa,
nejdou z tvrdé oceli,
nejdou z kovu.
V tom je jejich tajemství.
Po procitnutí
jsem se sám sobě smával.
Kdepak něco takového!

Ale teď vím, že jsou!

4

A jsou tři:

Jeden je pokoj mezi národy,

jeden je nenásilná vláda,

jeden je mír v duši.

Kéž by se našly!

Z E L E N Ý Č T V R T E K

Vine se pro vinu květ jabloňový v trsu
nad prachem silnice, v luně se vykoupav.
Plevely hřmí. Z předvčerejška roztahují dásně
křiklouni, štěkotem čubčím ochraptělí.
Z podzimu viniti jejich hněď, už nebrunátní,
ale tak jako tak hada mám pro ně, na minci tančí mi,
tetce čarodějce za řadry vypučel.
Krmí se srdcem mým a míchu vysává mi,
na stromě života si sroubil svoje hnízdo
a odtud uštěďruje zevnitř svoje rány.

Do dřeni zubytněn, se zadržným pláčem.
Hořím a svítám tu na lemu západu
pro zašlost moře chvíl, jež v písku ztratily svůj příliv.
Placentou prorůst se, jakýmkoli roztržením morď,
zda snad světlem (známe-li je odkud).
Zalij, ó konvi dešťů zlatistých, zprahlou tu zemi,
uvnitř i vně na prachu prach hlísty rozhlodanou,
zalij a zúrodni ducha země.
Pastvinu mou, oslic neposlušných plnou,
jež, byť bity pánem, z cesty uhýbají.

Země se hýbe pod mýma nohama,
puká a hlomozí, hrozí vše pohltnit,
ač ještě nepraskla chrámová opona.
V zítřku se budeme ještě víc postit,
země se hýbe. Poruč jen, Pane náš!

Dnes holé oltáře se myjí a biskup zase nohy starcům.
Balzám s olejem se svatým křížem stává,
jež se mne steklo vždy, svátostí nehodného.
Smrt vytoužena jest a opět zmrtvýchvstání
jak celý život náš, Jeho, jejich.
V křečích budeme skonávat.
Však bolest nový život plodí.
Červánky potí krev.
Krev krajiny mé je i krví mojí.

Kdo jsi, jenž v půlnoci na moje saháš údy?
Mnou zmítáš na loži ve strachu bezkrevném?
Nezhřeším nikdy víc, nezhřeším ani snem,
pro žertvu zápalnou ulévám staré bludy.
Kvěst vůní zákonní pro tvoji slávu, Pane,
chci květem lilie, jež bují z trní cest,
ačli ne darmo již má krůpěj z čela kane,
ač slovo kamenem snad učiněno jest.

Omluva přízemní užírá moje spáry,
z nichž v cáru posledním doznívá quodlicet,
mé všechno, naděj má, žízeň rtů pro ocet,
pro ocet vlhčící srázných pravd suchopáry,
Pod jařmem zádušnic, nechtěných v svodu prve,
pláč, úlek, změtení vrstvy se nanosí
a stromy odulé bubří se hnitím krve.
Obutí balvanem dáno buď za rosy!

Mé věci - volám sem - hejčadla smrti, kate,
pak pryč, pryč, zvyklosti, víc vám už neprodám.
V modlitbě skryvané nejvyšší svoboda.
Mně hraje klavír snu a vy jej ukrýváte.
Povídel tmy mé, tmy takové, té a té,
čelistí bezhybnou vůle se nedoláme.
Ve smršti božích ran nahajku uzříte,
nahajku v povětrí, bič jeho pomsty. Amen.

Skončeno putování. Sbohem, vy krásné věci!
Studně už vysychla, vysál ji parný žár.
Zářivec zřítíl se, jenž nebesa chtěl ztéci,
z popela kouří se, vyvála vůně jar.
Zazvuč mi, slovce mé, na konci putování,
když hvězdy zapadly a slunce není blíž.
Jen s jitra rozbřeskem je slyšet ostré vání
a bledou jitřenkou prosvítá jasný kříž.

Kouzla jsou prý tatam. Ó vizte bědné lháře!
Do bouře, do vichru biřici byl jsem hnán,
ať tedy ovane mi chladným dechem tváře.
Ať sviští, jak si chce, pod maskou nepoznán
vkládám si nátepník na ruku, která zebe
a s boží pomocí vyčkávám první stříž.
K snídani prostřeno. Hle, přichází už Hébé
a bledou jitřenkou prosvítá jasný kříž.

Lesk karbunkulů nenítí k zpupnosti a pýše,
jež ve své nestoudnosti předchází pád.
Moc, sláva rezaví tam, kde se lne k líše,
kde vítr skučí a kde pláče listopad,
kde město v dáli je a ještě dál se ztrácí,
kde neláme se tenká ctností mříž.
Mlčení samojedných zve k hodům a vrací
s východem jitřenky pobledlý jasný kříž.

Vlasec je vržen, je pryč, je pryč ach, zlatá ryba
a vůně čaronoční trouchnivinou čpí.
Kdo přichází a kdo tím kalem stále hýbá,
když dávno v kraječkách má zmilitká už spí?
Kdo otáčí zpět vteřiníkem, kdo co říká
za potlach, vždyť zlomena je balvanitá tíž,
ostří se ztupilo, vystoupila ekliptika
a bledou jitřenkou prosvítá jasný kříž.

Hlavice sloupu bortí se. Zřím divoké klání,
oděn tmy hazukou - proč mi to postačí?
Trosky se kácejí, padají samozvaní,
slza se mění v smích, tvář se již nesmáčí.
Zazvuč mi, slovce mé, na konci putování,
když vzlétl člověk zas z popelu k nebi blíž.
Na východě se rdí a marně duje vání.
Jitřenkou prosvítá veliký zlatý kříž.

ČETL JSEM PRÁVĚ

Četl jsem právě zprávu o procesu s velezrádci
když jsi přišla

Po chvíli jsi se svlékla
a když jsem si k tobě lehl
byla jsi jako vždy příjemná

Když jsi odešla
dočetl jsem zprávu o jejich popravě

Jaké právo psát -
jak o čemkoli tak o sobě
když člověk byl sňat
a kat mu šlape po hrobě
ve špinavých ale tvrdých holinkách
i na Bezdězu jsem ho viděl
a budil štitivost i strach
a já se za nás mrtvé styděl

Jistě člověk chce všechno
ale má též na všechno právo

Není lidské
muset pracovat pro obživu
Není lidské
muset mlčet pro bezpečnost
Není lidské
muset předstírat pro prospěch

Není lidské
muset zabíjet nebo připouštět zabíjení abych sám nebyl
zabit

Není lidské
muset dělat cokoli o čem vím že je nesprávné
Není lidské
muset žít jak prase v žitě protože mi nic jiného nezbývá

Pokud nebudou zničeny podmínky
jež to vše na člověku vynucují
budu stále psancem
ještě i za tisíc let
ať už ověnčen Nobelovými cenami a chvalozpěvy učebnic
či zadupán a zapomenut jako mravenec kterého včera pře-
jelo auto
a budu stále bloudit jako strašidlo
kolem vás
lidí svých budoucích
hryzat vás v hlavách
a způsobovat vám blití
protože mohu přestat existovat ve společenském vědomí
teprve tehdy
až všechny tyto zločiny jež námě byly páhány
a jež na vás budou dále páhány
ó vy lidé-melidé budoucí
budou zamezeny

B Ř E Z E N

Své ženě

Slunce zas nabralo dech
březen se zapřísahá jarem

Plný jasu začal jsem ti psát
o své lásce
Zazvonil telefon

Volají mě k výslechu

Až dosáhneme nejvyššího stupně
uniformovanosti
a započne
kulminace hmoty
(jak málo zbývá)
nebuďte ani hrobů

jen rozptýl

Tak i na mrtvé
padne velké gumování

Tajemství života a smrti
z paměti i slovníků vykázané
setrvá jen v několika hlavách

Po těchto neklamných znameních
navěky
nastane nic

(Malá reportáž z velkého fóra)

Řečník první

Například

Psát poezii

jsem naučili

i roboty

A děti

budou ze zklamavek

(Následuje výčet

posledních výbojů a vymožeností
vědeckotechnické revoluce)

Jen ať zuří

s estéty

spiritualisté

všeho ražení

Marné snažení

Po staru se nedá

(Frenetický potlesk)

Nepochybně urychlíme
naší doby
trapně vleklou
agónii

A zavčas
třeba pro jinou
galaxii
bylo by dobré
dát se nezničitelně
zmrazit

(Krátké
vyčkávací ticho)

Naprogramuju
naplánuju
fšecko

(Ve vzrušeném
přátelském
a srdečném ovzduší
podruhé bouří potlesk)

To není hlen
to je šem
k obru naší
zářné budoucnosti!

(Za zvuků mezinárodní hymny
Z v í t ě z i l o s t ě l o
n a d o t r o c t v í m d u c h a
s v ě h o

zní skandovaný
neutuchající potlesk)

PODÍVEJ, TRHÁM...

Podívej, trhám tu b
Pravou ti dávám, le
Prší, rozednív
vzhůru ke kap
a má se spouští s
Po létech, až v stude
v jedy prosáklém
nad každou hlav
se potkáme, cizí
levý proužek
zapačnou k sobě,
jak rakev
na spol
vo

áseň na dvě půlky.
vou si ponechám.
á se, tvá cesta
li se dere a dál
trží k potoku.
né rozryté hlíně
kraji za řekou,
ou jiný prapor,
povědomé tváře,
pravý proužek
řádek k řádku
k rakvi
ečném
ze.

Cize, jak tetřeví tok
před kotelnou, chrčí Má vlast
do prázdna 1983. Cize, hluše šumluje z rádia,
není důvodu pro slovesné akumulace, klimaxy,
klimaktéria, při takových příležitostech obligátní.
Vánek hraje prý osením, víly vystrkují
ramínko z orlické přehrady
stříbřené měsícem, Přemyslovec
před taktovkou vypíná prsa,
na tu chvílku anímá chtivou krutost z tváře,
sťatý Ctirad duje do rohu
jak řidič do pytlíku, obec polem
pracující harcuje renovovat další klášter,
iluminovat sazemi
ještě jeden rukopis z časů Karla IV.
V čele prý cválá svatý Václav,
na saku plíseň z pastorálních jeskyní Blaníka,
toho kopce za fabrikou Selier & Bellot.
Mýte,
vyšehradský jezdce v železné košili

z peří a kolomazi, když ne já do tebe,
ty do mne se skryj! Do těch síní
zoufalství, je tam dost místa, skryj se,
jenom co zpozdlá slzička z hudby se na líčka
vtlačí!

Nikoho nemáš než takové blbce jak já,
s holubičím hovínkem dojetí, na chvíli
na čelo přilíplým, s rodinným podáním,
jak dědeček Václav Choc, studentík v nedopnuté čamáře,
1881 srpnovou nocí utíkal od Berouna až k tomu spáleništi
proti Lažanskému paláci a celou cestu
plakal.

Skryj se, mýte,
do těch síní, schouli se, hluchý tetřívku, skrč se,
ještě vlahý v tom studeném prázdnu
venku i tam uvnitř!

Rád bych ti nabídl něco jiného,
ale nevím co.

Umřeme spolu.

Když nevěděl už čím,
dotekem ran zlomil mou nedůvěru.
A byly vlahé jak klín ženy v šeru.
Bolest umí být echt a jímavá,
ba vrývavá,
ba stvrzující.
Na rány těžko něco říci.
Teď jdou, řvou: "Všichni uvěřili,
i Tomáš!"

Zatím, když na to přijde, co je snazší,
než zatnout zuby,
natrhnout se z boku...

Ano, jsem Tomáš. Zas mi uskočila
do tmy, jak kdys Jákobu anděl, Pane.
Za všechny snadno zkolíbané
chci znovu volat -
"BŮH VÍ, KDO TO BYL,
který žebrák či kejkliř potulný,"

a z teplých ovčínů,
z bekotu tklivých stád,
ó Beránku, v tvou pravou otčinu,
na ducha pastviny tě nedůvěrou hnát.

T Ř I D E C H Y

Za vesnickou hřbitovní zdí,
mezi věnci z voskových kyttek
a ostatním harampádím,
jež zbylo z kultu mrtvých,
leží thuje poražená obyčejnou
kanadskou pilou.

Zdravý strom.

Zabili ji, když krášlili hrobku podle své hlavy,
a pak jí nedovolili
být s mrtvými.

Těžký, tvrdý kmen
nečeká na nic.

Rok co rok měl své (neviditelné) jaro
a mohl se ho dočkat ještě letos,
nebýt té smrti z lidských rukou.

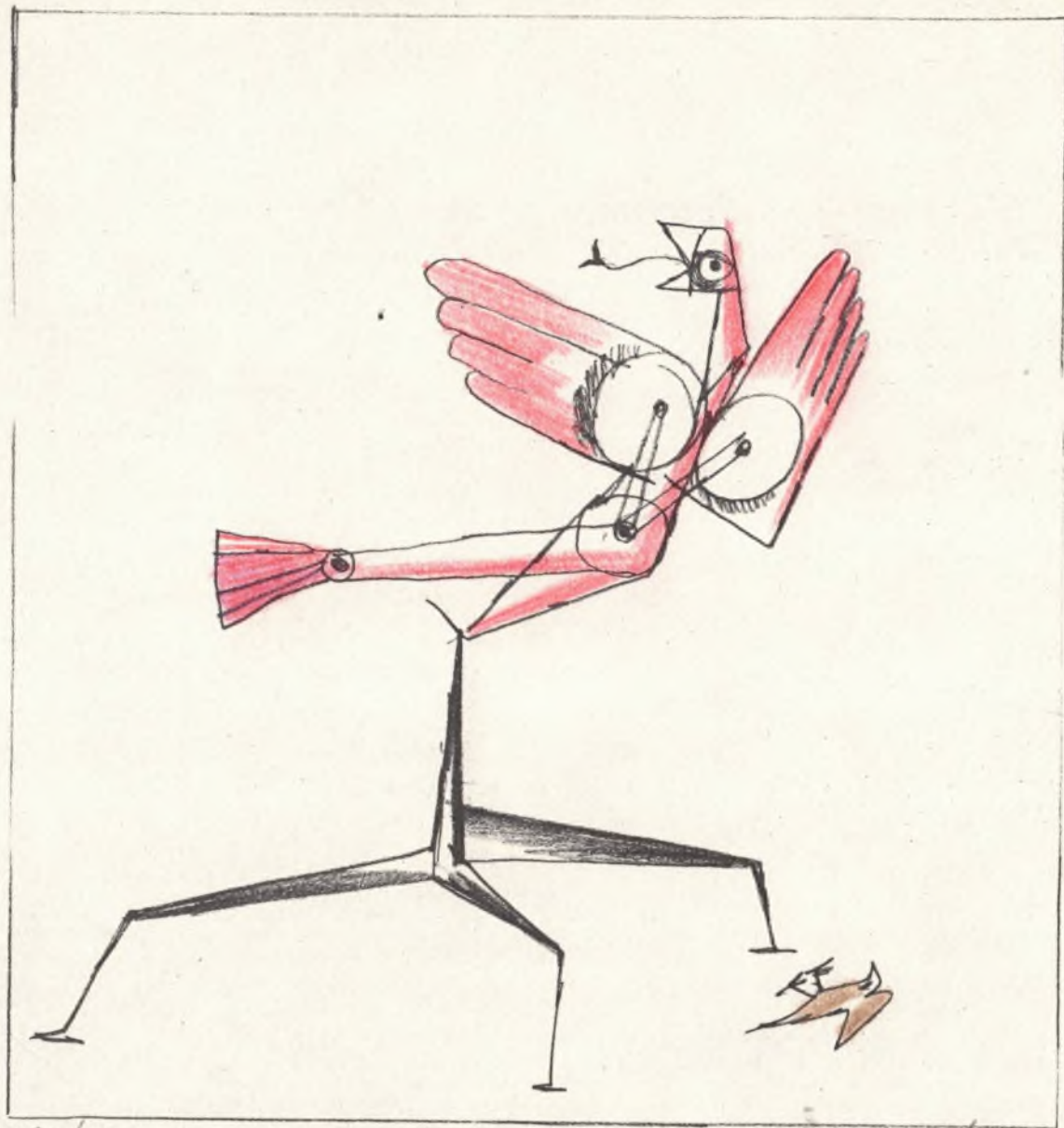
(Proč lidských, když jsou nelidské,
a proč nelidské -

jako by záměrná krutost
nebyla člověku vlastní.)

Jaro stromu - na rozdíl od jara přesného stromu thuje - 27
představuji si viditelné zdaleka
jako proměnu skeletu
v rozsáhlý stín a vůni.
Býval jsem též (s dovolením)
každodenním stromem,
s jarem kdykoli, co chvíli.
Dívám se na sebe,
jak se činím:
doposud kanadská pila
do mne zuby nezatíná,
ale konečně
ani nemusí.
Stávám se,
jak se tak činím,
palivovým dřevem
bez přispění pily.
A patří mi to.
Být aspoň těžký a tvrdý
jak ta thuje -
položil bych se
v jeden
zázračný důl.

A tam
bych
shořel. //
Tak pomalu.

* * *

24/50

Zinadek 87

Najít si přesné, štěpné slovo,
vrhat je pod všelijakými úhly
do ticha a mezi jiná slova,
čekat pak, co to udělá,
těšit se ze lstí, jež nastražují,
nežli ze sebe vydají, co chceš,
co mohou.

Poctivě se živit
po dlouhé desítky let
a když se za tebou ztrácejí
jak dým,
marně se divoce opít
ze závratí,
pro jinou zavrať,
dovídat se občas, co je to podtrh,
když tě postihne a ničí,
znovu vstát
v jediné pýše,
že smíš do nekonečna
vonět k růžím prsů a klína,
které jsou věčné,
tak jako ty jsi časný.

Ze všeho toho bolestného milování
a slastné dříny
zůstane
snad
semeno, snad skrytá nálož,
která vybuchne v nečekanou chvíli
a rozmetá ssedlou lež,
které říkají
život.

Mlha, hedvábné lůžko noci.
 Mlha, proradné lůno noci.
 Nevidíš na krok,
 tušíš na doživotí,
 odkudsi říjení jelena
 vulkanicky probublává z kosmaté hrudi,
 jsi to ty,
 je to on.
 Z nozder vytéká láva,
 horká svobodou.
 Jsou na číhané.
 Horoucně toužíš za něho,
 aby kulka netrefila.
 Absurdní touha,
 když kulky jsou tak přesané
 a střelci tak chladnokrevní.
 Mřížoví tlačí už do morku,
 do mozku ještě snad ne.

Cesta do nebytí zaživa
je ostřím nože
oddělena od smrti.
Když cválajícího složí
trefou na komoru,
má v očích vidinu,
to zrádné lůno noci,
horce sychravé
příslibem laního milování.
Ach, lůno laní,
ten sen jelení,
sladce slaný.

Ale z tebe
odstřelují po kouskách
maso i kosti,
stále znova se zajizvuješ
až do ztracena,
cárek noci,
draný soušemi dál a dál.

INSTALÉTER

teče nám stoupačka munda mi řek co musím vobstarat zapomněla sem jak se to menuje ale vim jak to vypadá sou to prostě dva dost malý kusy jedný železný roury stejně tlustý na konci jedný z nich je pár žlábků trošku našikmo vyřezanejch potom je krapet vyšší rantl ale uzoučkej a pak se ta roura jakoby trošilinku zmenší konec tý druhý roury k tomu přesně pasuje jen je drobet širší tak aby se to do sebe vešlo a když se to sesadí drží to ne teda moc takže se přesto ještě musí navlíct takovej kovovej prstýnek zevnitř kulatej a úplně stejnejma rejžkama jako na tý rourě co je pod ním ale zevně je hranatej kdoví proč a ten se musí navlíct dřív než se ty roury k sobě spasujou jinak ho tam nedostanete a potom se přes ně přetáhne a utáhne rukou to nestačí musej se vzít takový jako kleště ale pak už to drží munda to potom vobtočí takovejma bílejma vlasama a bude chtít něký hadry abych mu přinesla vomotá ty roury a řekne ještě to nebudu zazdívat počkáme nákej den je to tu fórový a co já vim co to udělá dyž sem s tím pohnul tečko je to vorosený koukněte mám mokrej palec ale

do dvouch dnu se to zatáhne a už by to vlhnout nemělo dycky si to takhle voprubujte a pak mi zavoláte jo a bude přitom hamtat v tom sajrajtú z cihel a vody a všelijakýho neřádu a roznese mi to po celým bytě

Liebste Bohumila sei doch vernünftig
ten fald tam nechci zůstanu u dvoudílné zvonové
zvlášť když mám tak kvalitní flanel
lassen wir es es war grausam
hadr se na sukni nevyplatí stříhnu ji samozřejmě
našíkmo
aby mi házela zvony
es war grausam wie er
spíš vpředu než po stranách
nein unter keinen umständen
navíc si ji dám do pásku
o es war furchtbar er rannte
aby dobře seděla
un stolperte und rannte und rutschte und rannte
délku si udělám těsně pod kolena
bitte nicht
ale ano delší nechci už jsem na to stará
stolperte und rutschte und rannte
ráda bych aby mi zbylo i na vestičku
bitte nicht
jenom krátkou

na tři knoflíky
schnee schwarz und tief
a s kapsou
ich kann nicht mehr schreib sofort deine Fritzi

Liebste Fritzi ich schreibe sofort
a přímo ke mně
was würdest du einer schönen bluse sagen
dýchal spíš chrčel námahou
je nach material ideal ist bordüreispitze
zavěšen na berlách pahýl nohy se houpal jak srdce zvonu
es lohnt sich kragen und bidehänder schräg zu schneiden
chrčel a neuvěřitelně rychle ale neviděl mě
rechts aus rechts aufeinander
ó bože protože za ním v tom okamžení
ich steppe zuerst die biesen
za ním proti nebi
dann est schneide ich die vorderteile zu
předlouhé laso zafičelo vzduchem
von links an den halsausschnitt gesteppt
už dost ne
dass sie ganz genau aufeinandertreffen
; znovu se rozpřáhl a hodil

entweder durch rechts-links naht
ale minul ho
oder durch einfache naht von links
obrovská smyčka klouže po sněhu
alle ansatznähte auseinandergebügelt
a oba jak stíny vlevo do tmy
mit zickzackstichen versäubert
šplhám plačky do prudkého svahu
blaib hipsch ksunt deine alte Bohumila

Sedáme si kolem psacího stolu.

Přehazujeme si nohu přes nohu.

Mezi okenicemi opřena o vnitřní sklo stojí kabela s ná-
kupem a kelímek od kremžské hořčice.

Evža řekla jsem moc ráda že jste přišly děvčata.

Lída řekla dnes se nám to zvlášť dobře hodilo.

Evža řekla mně taky.

Já jsem řekla to je fajn.

Lída řekla nevadí že jsme přišly tak brzo?

Evža řekla ale kdepak hned postavím na kafe.

Já jsem řekla to je fajn.

Já si sladím jednou kostkou.

Lída spolarinem.

Evža řekla já si ji dnes vůbec nedám.

Možná měla málo kafe.

Každá si bereme po chlebičku s humrovou majonézou.

Evža řekla ty jsou ale výborné.

Já jsem řekla u Paukertů mají vždycky čerstvé.

Místnůstka nemá strop.

Kolem se vlní nezřetelný šum docentů a akademiků.

Přitahujeme si židle blíž k sobě.

Evža si uhlazuje sukni.

Mám hnědý svetr.

Je mi horko.

Lída pohybuje rty i rukama.

Utíráme si ústa do ubrousku.

Evža řekla a co Standa.

Já jsem řekla a co vaši.

Lída řekla a co Petra.

Nesmějeme se příliš hlasitě.

Nemáme čemu.

Evža řekla máš moc pěkný kabát.

Já jsem řekla copak ty ho neznáš je už tři roky starý.

Lída řekla bude mi zas zima na uši já se znám.

Evža podává ruku nejdřív mně.

Mírně mi ji stikne a pustí.

Má teplé prsty.

Potom podá ruku Lídě.

Nevím jestli jí stiskne ruku stejně jako mně.

Zavíráme za sebou dveře.

Přendám si nákupní tašku do levé ruky.

Je to tak pohodlnější.

S O N E T

Miluji ostřici, tu nabroušenou travu,
vedle ní kladu ubolenou hlavu,
když mlčet musím, ač jsem v právu,
za drobný zlaťák cti dám slávu.

Ptačím pírkem všechnu tíhu nadlehčím
i listem, který padá bez tíže,
když pravdu nesmím říct, raději pomlčím,
zajatá slova padnou za mříže.

Miluji babí hněv, trnitý dřík
jako obranu a záštitu
uklidnit bezmocný vzlyk.

Jsou noci temné, ale každý den se dní,
a proto nevzdávám se v úkrytu,
dokud ve mně žíří svědomí.

Přišla jsem poprvé se zpožděním
k Bílkově vile.

Jiří Kolář prohlásil: Tak dlouho jsem
v životě na ženskou nečekal.

Pod kladenskou drsností byla něha dítěte.
Místo vět vyražel skřeky.

Byl tvrdohlavý a umanutý.

Ten suk v něm zůstal. Slova mu nestačila.

Obnovil koláže

a Paříž ho oslovila.

Josef Kainar mi řekl ve dvaadvaceti:

Bude z tebe ohyzdná stařena.

Miloval mě tak, že se mi bál psát.

Neodeslané dopisy schovával.

Byla jich sytá hromádka.

Setkali jsme se za čtvrt století.

Dala jsem mu odplatou kytičku fialek.

Zemřít asi chtěl.

Od té doby, co Ivan Blatný

je zavřený v léčebnách v Anglii,

miluji Obilní trh v Brně.

Vzhlédnu vždycky na třetí patro domu číslo čtyři.

. Byl tak křehký, že neunesl tíhu života.

Občas zabloudí k nám dopis s básničkou.

Vzpomíná.

Toulal se po předměstích Prahy.

Jan Hanč byl sportovec a přece básník.

Přišel občas ke mně na kávu.

Nevadilo, že říkal místo Tristan Tzara

Tarzan. Básník si to může dovolit.

Dlouho jsme se neznali. I běžci umírají.

Když si sundávám prstýnek

vzpomenu na Oldřicha Mikuláška, který

mi jej kdysi stáhl z prstu poslední den v roce

a chtěl si jej nechat jako vzpomínku,

když jsme spolu dělali noviny.

K domu U medvídků jsem chodila za Ladislavem
Dvořákem. Měl dvě místnůstky, ženu a tři děti
v podkroví. Dělal ve fabrice.

Pokývl hlavou a nikdy si nestěžoval.
Zdola bylo cítit pach piva a záchodu.
Vždycky jsem říkala, jaký má kořínek.
A přece nás opustil v šedesáti.

Byli jsme všichni zajedno,
i když nás hlodaly protimluvy,
život nás omílal jak voda valouny.
Věděli jsme, co je to tesat slova,
a tmel doby ucpával nám řeč.
Každý svým zápalníčkem vykřesal
plameny poezie
a každý jinak
vyříkal svou smrt.

Básník nedělá kazatele,
básník naslouchá, co se děje,
je v něm neklid jako v buňkách,
když chystají se rozmnožit.

Sleduje drobný život v tůnkách,
list je jeho obrana a štít,
s tím jde do boje a kyne,
kdy jít vpřed, kdy ustoupit.

Chce, ať svět vírou posvěcený
vesmírem dál se kutálí
a slova ať se zatnou do vědomí
jako cepíny do skály.

V A R I A C E N A G E L L N E R A I I I

Zůstanou vody, zůstanou lesy,
města zabydlí nový lid.
Někoho pověsí, jiného nepověsí
a dál se bude šťastně žít.

Stopy vražd budou bezpečně sváty
s písku tohoto století.
A němé oběti se svými katy
budou tu mlčet dál v mrazivém objetí.

(Na tradiční motiv)

Žluť, hněd různých odstínů a temně rudá barva vytváří
malebnost krásných (podezřele) obrazů; k tomu
odpolední světlo rozzáří
vápenné omítky starých venkovských domů.

Opřeny o stromy v opuštěných zahradách
žebříky stoupají do korun a v nich
svítí poslední jablka. A než listí docela opadá
a zetlí, vítr jím povívá po prázdných nádražích.

Tak to jde na podzim.
A dny se bezútěšně krátí.
A do ulic měst vniká dým
ze spalovaných natí.

A v ten čas
dokonale ožijí
obrazy nás
co dýmů z krematorií.

24/50

Y. A. 1907

Tak vida, už je zase den, tak vida, šťastně
jsme přečkali zase jednu noc.
Noc byla to bídná, jak bývají
v nemocnici noci.

A teď už jsem doma. Dřív
po nemoci míval jsem vítězný pocit,
jako kdybych se znovu narodil,
ten pocit už nemám, tam je tma,
kam jdu, jsa vlastně spíše posunován.

Včera pozdě v noci jsme se vrátili od Nikolaje.
Maminka se probudila. Měla jsem ošklivý sen.
Byla jsem mrtvá, někam jste mě vezli,
někam, jako anad do krematoria,
byla jsem mrtvá a všechno jsem věděla.
Ty sny! Včera se mi zas zdálo, jak tatínek
(já: tatínek nebo dědeček?)
dědeček, jak umírá. Dala jsem mu dvě lžičce polívky,
víc nechtěl. A já tak zoufale: tatínku, prosím tě, jez.

Mrzne až praští, je jasný lednový ledový den,
jen ještě něco říct,
uchovat něco z památky na ty,
které jsem miloval a byl jsem jim na nic.
Do slov to nevchází. Spolu se mnou
odejde všechno. Nezůstane nic.

A taky proč? Jenomže já jsem živ jen tím,
co bylo. Co bylo, není. Miláčku, aspoň ty
jsi živa zaživa.

Někdy se v noci s hrůzou probudím
a skloněn nad dětmi
poslouchám, jestli dýchají.

A přitom je veselo, někdy.
A někdy žasnu, že ještě můžu být celý bez sebe,
když vidím,
jak se odpolední světlo odráží
ve skle oken obrácených k západu.

Vzpomínám si,
jaká to byla úleva,
když jednou v nemocnici, utrápený,
vyhublý na kost, jsem zahlédl v zrcadle
- bylo to někde v roentgenové šatně -
svůj obličej.

Vyhublý, podobal jsem se tatínkovi
a politoval jsem se v pláči.
Ta úleva, že se můžu mít rád.

Co bylo krásné a dobré,
nebylo ze mne.

A jako živé neumím to v sobě podržet.

A ač se toho dotýkám jen lehce,
i tak to zaniká.

Zato věci zlé, spáchané,
vyvstávají z minulosti ostře.

Jsou nevývratně skutečné
a přítomné
jak smrt.

Z E Ď

Kdy byla hladká a červená ta zeď? Kdy prkna dvířek svítila žlutě do soumraku, do pokřiku domácích ptáků v celých hejnech, do ržání kobyly, bučení dobytka, bekotu beranů a ovčí, mekotu kozlů a koz, do štěkotu psů, pištění krysy a myší? Krocani, krůty, husy, slepice, kachny, holubi vrkali, kdákali, kejhali, hudrovali. A zeď, zeď plála a svítila a v chlívcích za ní chrochtala prasata, prasnice i kanci, dupali králíci, nahoře ve čtyřech kurnících natahovaly z kukaní krky perličky, vejce snášela všecka drůbež, peří v chuchvalcích poletovalo a podlaha šedla schnoucími slepičinci. Zeď plnila své poslání, hrála svou roli. Byla zdí, čelní zdí kurníků a chlívků, dole pět prkenných dvířek, nahoře čtyři, stála a civěla na budovu mlýna, kde všecko pokrýval lehce dosedající moučný prach, kde neustále ve dne v noci zněl klapot složení, blikaly žluté žárovky a nezřetelně hovořily lidské hlasy. Tím kypivým mnohohlasem byla obklopena při samém svém zrodu. Čas pádil a špinil a žral. Kolik mlhy vsákly do sebe lačné žíznivé cihly, kolik spršek, přeháněk, dešťů hnáných větry a vichřicemi zmokřilo červenavou plochu? Některé

z cihel se rozmočily, jiné obrostla plíseň či mech, pár špatně vypálených se rozpadlo, mnoho jich ale setrvalo v oranžovém vzdoru. Zeď stála dál. Dávno ubila sekyra, omráčila palice, propíchl nebo podřízl nůž ty, kdož za ní po krátkou dobu našli domov či útočiště. Ze všech čtyř zdí, které tvořily stavbu, zůstala nakonec sama. Prkna dvířek zšedla a zčernala, drápy dní ryly do nich kresby. Zeď přestala být zdí, stala se stěnou, ztratila poslání, dohrála roli. A blízko při ní vyrostl strom, jehož koruna v podzimním soumraku připomínala kulhající hříbě.

Ostré, zahnojené, podupávající spáry. Ťap, ťap a ťap! Třesoucí se, rudý, zfialovělý lalok, nad špinavým zobanem pítvorný bimbásek. Bim, bam, bim. Bílé peří se zvolna, zvolna, chvějivě, přesto však výbojně ježí, krk s bradavičnatým, až sliznatě nahým lalokem vysouvá se rytmicky vpřed, vzad, hrozivě komíhá jako kobra. Rozčepýřené perutě kosinkami brousí a brousí. Oči, ty ostré, nehybné oči zlostně pomrkávají. Žádná víčka, žádné řasy, šedivá mázdra. Mžik, mžik a mžik. Ostré, zahnojené, podupávající spáry. Ťap, ťap a ťap! Třesoucí se, fialový, zažloutlý lalok, nad otevřeným zobanem znepokojující, sem tam mávající bimbásek. Bim, bam, bim. Bílé, teď sněhobílé peří se křečovitě zachvívá - rozkoší? trýzní? - každé pírko v transu, každý brk hrozivě na stráži. Čelo a hrdlo - bradavice a perly v jedné změti, protivně lesklé, protivně duhové - zlostně a přece líně se natřásají. Oči jsou plny záští a vzteku, šedavá blanka střelhibitě pomžikává. Mžik, mžik a mžik. Ostré, zahnojené, podupávající spáry. Ťap, ťap a ťap! Zkadeřená vyvrhelina, zduřelá perlovina, bradavičná rakovina laloku zas rudne. Bimbásek - slimák k uzob-

nutí - bimbá. Bim, bam, bim. Kosinky perutí brousí, brousí a brousí. Ostré, zahnojené, podupávající spáry. Ťap, ťap a ťap. A nad tím nebe, modravá ocel a nad tím nebe, nabroušený nůž. Jednou se sešikmí, jednou se vřízne.

Hluboko v minulosti, daleko v budoucnosti - déšť. Teď, teď, teď, teď, teďteďteďteď. Není to liják, není to mžení, kapka za kapkou, jakoby rozměrem, jakoby rychlostí pádu i ony patříly v náš mírný pás. A jaká nádhera, tolik vody v tom rpz-padávajícím se světě, kde vlády není, kde jenom kalná špína divoce k dále se valí, kde rzivá, nazelenalá vysychá hluboko na dně zapomenuté už spíše jámy než studny, kde žízni, žízni, žízni hrdla těch dvou pozůstalých zkřivených, hrbatých, rozlámaných lidí, rachitických psů, mrzácké drůbeže i těch potrefených malomocných beranů, koz, prasat a králíků! Teď, teď, teď, teď, teďteďteďteď. Déšť. Konev, kýbl, škopek, lavor - nachytáme si vody pod okapem, převaříme a budeme pít a budeme prát a budeme mýt. Jistě tu někde lačně zívají k nebi i krysí tlamky. Zobáky, čumáky, rypáky, držky. Konev, kýbl, škopek, lavor - kap, kap, kap pod okapem. Ale jak to tak bubnuje, jak se to řine po troucnivých šindelích, po prastaré střeše, je to zas kalná špína, je to samá saze, je to drť a smetí. A neusadí se to. Spíš se to rozpustí. Zase jen o kal víc. A jenom to, co velne pletí a jenom to, co

zachytí dlaň, co se ti zatřpytí ve vlasech, na víčkách, na
řasách, čím se ti posklí ramena a límec, čím můžeš svlažit
špičku jazyka! Teď, teď, teď, teď teďteďteďte. Prší. Prší.
Mraky se houlí, listí se chvěje, šindele zní. Prší. Prší.

JOSEF HIRŠAL - BOHUMILA GRÖGEROVÁ

ENTROPICKÝ TEXT

jednoslabičný s nízkou entropií

byl muž měl les měl dvůr les byl jen dub a buk též smrk či
 jilm háj byl pln hub stín sem stín tam a klid a mír pán spal
 a snil a měl svůj sen a ve snu hrad a pod ním most kdo byl
 ten pán kde stál ten hrad a co ten most kdo po něm šel ten
 muž co spal co měl ten dvůr a měl ten les les byl jen dub a
 buk též smrk či jilm háj byl pln hub stín sem stín tam a
 klid a mít i když byl den pán spal a snil a měl zas sen a ve
 snu hrad a pod ním most kdo byl ten pán kde stál ten hrad a
 co ten most kdo po něm šel ten muž co spal co měl svůj sen
 že má ten hrad a pod ním most a že tu šel on sám když spal
 a měl svůj sen a ve snu hrad a pod ním most kdo byl ten pán
 muž co měl dvůr a co měl les les byl jen dub a buk též smrk
 či jilm háj byl pln hub stín sem stín tam a klid a mír pán
 spal a snil a měl svůj sen a ve snu hrad a pod ním most kdo
 po něm šel ten muž co spal co měl ten sen že šel a snil že
 šel a snil že šel a snil že šel a snil že šel a snil že šel
 a snil

adjektivní

široká prašná živá nový kulhavý dnešní
 starý pětileté desetileté hezká elegantní
 dětský unavená mladá kloboučnický neonový
 velká slaměný květinový velurový kostkovaná
 šedivý růžový dětská hedvábný kožený
 vlněný krajkový sametová mladá bílá skleněné
 levandulová příjemné broušené zamlžené
 proutěné proutěný kožištinový večerní
 starší cizí tlustá mladá broušené černý
 žlutý mladá broušené oranžový starší
 mladá broušené růžový černý mladá broušené
 béžový starší oranžový mladá červený broušené
 černý starší mladá broušené červený starší mladá
 broušené černý bílá skleněné prašná jasné prašná

substantivní

ulice ulice křižovatka dům kamelot noviny
muž dítě dítě žena muž
kočárek žena dívka obchod nápis
výloha klobouk klobouk klobouk čepice
baret klobouk čepice šátek baret
šátek klobouk čepice dívka taška dveře
vůně šero zrcadlo obraz
křesílko stolec klobouk klobouk
žena muž žena dívka zrcadlo hřeben
klobouk dívka zrcadlo klobouk žena
dívka zrcadlo klobouk hřeben dívka zrcadlo
klobouk žena klobouk dívka klobouk zrcadlo
hřeben žena dívka zrcadlo klobouk žena dívka
zrcadlo hřeben taška dveře ulice světlo ulice

Ř E Ě V Z A L I D O V A Z B Y

Řeč vzali do vazby
Donutili ji stát do naha
před strážci špinavých jazyků
na dně pokálených betonových podlah

Slovesům
krvi jejích
kyslíku
i vzdoru nepřestajnému
jdou po hrdle

Ženou k výslechům příslovce
naslouchající opodál

I předložky jsou podezřelé
z podvracení A příkoří se děje všem
kteří po ránu zvedají hlavu
aby se nadechli světla

Skrytý smysl zájmem
obestoupili slídivci
pokoušejí se vytáhnout z nich pramen
laskavou úskočností
kde ukryt prostor
nepřístupný vazounům lží
krhavcům neviditelný
a přece vlající vzkazy pospolnými
na všech zdích

Utahují si
z poplivaných citoslovců
šlapou po jejich hoři
jejž protkal tepnami hněv
Přídavná jména
odposlouchávají
a zapisují každý jejich souhlas
stoupající z druhé strany

Spojky věrné sestry jasu
podávající ruce potmě
mlčícím
kteří už nedoufali že najdou k sobě cestu
jsou na seznamu

Vyslovují souhlásky
jako by je obestřeli mlhou
V jejich souhláskách
to táhne siberií

61

Kdykoliv zvětří
jména podstatná
vyhlásí pohotovost
a udělají zátah
na jejich hlasité vanutí
i rovnost jilmů
i nevývratnost vod.
neboť pojmenovala
podstatu všeho zla

Zplnomocňuji ticho
aby jednalo místo mne
Neznalý Braillova písma
luštím údolí tvé kůže
jakobych zbloudil v temnotách a blouznil
o jasu cel předběžného zadržení
slova na lehkou už ani nevnímaje
Po zuby ve tmě
vyklepávám nesrozumitelné vzorce

"Slyším"
zaskřípal služební telefon
Kdykoliv k tobě vejdu
budu starší zase o jedno tisíciletí

Domluví se s hrdly na zapřenou
něže
tady nikdo neodpovídá
svými prsty dávám znamení
vězňům a kamenům
a jejich řeč se ode mne odlučuje

Nedůvěřuj i chrysantémám ve vázě
mohou to být tajné vysílačky
napojené na centrálu
ropuší pásky zabudované v šálku čaje
nás vyslýchají
a snímají
detektory ve vlasech
Čím víc mlčíme
tím víc jdou po srdci
čtčím strojům se zanítila víčka
Veliký tajný
procházející všemi stěnami napádaného města
měří puls pravdě

Uhasínajícím vodám svěřuji
nenávist k smrti

Předstírat
vyučit se mlčení
Dusím se slovy
která se ze mne rozkřikují
jakoby nevěděla
že každý dech je samočinně zaznamenáván
v kartotékách
a vyhodnocován při ranní operativní poradě

I tužka chrlící
svědectví mrtvého času
přenáší na dálku
skryté kletby
a vzkazy které neměl nikdo slyšet
Do větví jabloní
zamontovali antény
aby odposlech byl co nejkvalitnější

Nedá se věřit
ani tvým náušnicím
Zarputilé listy i trávy
podezřele k nám vzlínají
a ucházejí se o naši přízeň

Zplnomocňuji ticho
aby jednalo místo mne

Labutě pohříženy v temné lekníny
po nocích mlčí
jakoby se nemělo nic stát
jakoby kati nestáli rozkročení
u hraničních kamenů

Vlast
jež předsevzala si
že vrátí zeleň slovům
a neposkvrní se
nižádnou porobou
odvrací se od nemytého běsu

Temno jako tenkrát
zalehlo oddychující město
Sražena
vlkům nepatří
ani jediným plamenem
země

N O K T U R N O I

JESTLIŽE TOMUTO VEČERU

vyrvu z volské tlamy jazyk,
znamená to snad, že se zbavím
kohorty stínů, jež mne eskortuje?

Jsem vzdalován. A tomu navzdory
nejsem vzdálen. I to si pamatuj
za tohoto večera, pro který andělé a svatí
rozžehli dvojsvícen temně modrý
(na hrotech plamenů tančí,
zažehnavajíce tmu ve svém jménu -
neboť nespočet zlomyslných ďáblů
číhá v každém krychlovém centimetru temnot)

(na tebe a na mne, paní miláčku...)

Ach pane lásko má,
cosi nesmrtelného
dotýká se naší smrtelnosti.

PIJEME TĚŽKÉ VÍNO, HUSTÉ, KOŘENĚNÉ.

67

Je to snad jed? Ach nevím,

(nevím, jestli jsi byla v mých těžkých snech),

neboť až dotud jsem byl cloumán, potácen,

a proto nechť je to jed, snad je to

více v souladu: s hlavními,

které znamenají boží mír.

A z ticha zahrad, které nejsou,

zaznívá pozdní hudba pro tebe,

ta hudba velice pozdní pro nás oba:

zpěv ptáků, co mají oči němě jiskrné

a hlas jejich, co se rodí z dvojdechu (vítř a země),

s očima široce rozevřenýma na bílé pleti

usínám v modravém pletivu žil,

zatímco na hrotech plamenů

tiše se otáčí noc

(nespočet andělů hlídá tento spánek,

v němž znovu se setkáváme, nic nedbajíce,

že zítra snad nespočet záludných ďáblů dne

si počíná...)

(na tebe i na mne, paní miláčku.)

68

Ach pane lásko má,

cosi smrtelného

dotýká se nesmrtelnosti naší.

JE PRAVDA, ŽE ZA TAKOVÉ NOCI
unikáme upírům? Ale jistě je pravda,
že ochromeni vrávorají mřížovím mlčení,
nenalézajíce cíl, jenž je snad na dosah;
sám jsem je viděl.

Tiše otáčí se noc
na hrotech plamenů.
V nich bezmocně se upalujem.

Položilas mezi nás meč,
pane lásko má.

Vím. A je to meč,
který nás stíná.

Odkudsi proniká
nesmlouvavý praskot písků...
Poslední zrnko proráží blanku,
na cáry trhá křídla andělů,
náhle tak nemohoucích:
dozrál jazyk v hydroidní tlamě,
koldokola ve vzdáleném řevu rozvalin
formuje se upíří kohorta stínů tohoto dne.

Poslední anděl odchází. Ještě
se ohlédne... pokyne... prchá...

A tu se probouzíme, očima mráкотnýmá
pátrající po hrotech plamenů,
po vínu, jež snad bylo jed,
a po přeludném obrazu
nikdy nezřených ptáků:

ale ptáci zpěváci oslepli,
hlas jejich dostal sněť,
víno zrezivělo a kyselý
pach z úst nás vítá
do nového dne: je ráno?
a je-li vskutku, čím to, že

sněť spolkla jejich hlas
a nikde ani potuchy

ani potuchy po sladkém kuropění,
po zlatém klíčku, jímž se ve snu otvírala
růžová ústa panny, aby pěla,
aby z pěn vystoupila do dne,
jakoby z rosy, přec však
skutečná?

A jako by polibek, kterým jí
zlomíme srdce, a to navždy,
to jest nadosmrti,
nebyl jen dotykem,
ale vyznáním,
ale zpovědí,
ale přísahou,
a také přísahou

- a to nadosmrti?

Opět dopaden. Zde je -
kohorta stínů,
jež mne eskortuje.

A to nadosmrti?

(Z cyklu Dvojsvícen)

N U D A J E C I T

Nuda je cit pro bezobsažnost většiny našich úspěchů
Láska je také cit a smysl pro sebe
a násilí je citátem netrpělivosti
Člověk je vytržený citát
z nedočtené knihy tvoření
Čekání hledíme vyplnit slastmi pohybu
Pohybu přikládáme mystickou účelovost
že se nám ale nedostává smyslu pro míru
je na nás pohled k popukání
Tolik břísklých myšlenek a krve
v kotli Svaté Aliance Dneška
Chtělo by to přestat
 rodit děcka
chtělo by to ránu do palice
vytřepat z ní sto let Nebo více?
Ty chůdy pokroku na kterých stojí
Kdo myslíte Kdo Stádo otroků
Kolikrát už je dějiny vlekly
kam ukázal prst vztekly

Zas Bible za trámem

73

v hlavách přítmí

srdce funkce

Čím dál víc se lež zmocňuje světa (Franz Kafka)

Holka má apetit

Dejte jí žrát

Dejte jí žrát své mozky

děti

zvířata

vzduch

Zemi

Jako dezert trosky

N E V I Ň Á T K A

Tank

vozidlo na přepravu dětí
do budoucnosti

to bere každý den
kolem mateřské školy
Děti jsou dřív

na pískovišti
u svých plyšových medvědů
ve třídách s piánem
které je v mnohém příkladem
u maminek - učitelek
s nárameníky

. . .

To je vždy jáсотu výskotu tralalání
když opravdový granát pleskne
do zahrady k hraní

Děti vědí co mají dělat
Schovávají hlavičky do písku
a zahrabávají se
aby jim koukaly jen ručičky
a nožičky

Přesně tak

75

jak se to naučily na cvičišti

Nevinátka

24/50

Mhatek 87

J E Č A S Z M R T V Ý C H V S T Á T

VARIACE I.

Krajem kráčel
stopa stopu kryla
a duha k tomu svítla

Kdesi z polí
příroda svoji hudbu hrála

Krajem kráčel
ruku na amuletu a krku
v příkopě pak Augiáš

Krajem kráčel
stopa stopu kryla
přešlapoval na místě
Překročil ten chlív
s paletou v ruce šel za hudbou
zapomněl na cestu a její splín

Z moře se začal zvedat
masív s tváří Adama
s tváří strhanou
solí poněkud leptanou
a kdesi z polí
příroda hrála hudbu svou

A tvář promluvila k němu
řečí snivou
ze slov stěží skládanou
na soklu a mořskou pěnou skapanou

A tvář mluvila k němu
a paleta jeho malovala
co tvář říkala
a on jen poslouchal
co kdesi z polí příroda hrála
a on jen poslouchal
co paleta jeho malovala

Byl čas ohluchnouti
byl čas do černa nahnutý
byl čas konce přešlapování

V příkopě začaly orgie
příroda odmávla konec hudby
a paleta utopila barvy ve tmě

Byl čas do černa ohnutý

Sklonil zrak k zemi
hledal cestu zpět
našel stopu
však jedinou
byl čas konce přešlapování

Tak jeho duch krajem kráčel
stopu za sebou nechával
však Adama nenacházel
ač utápěl se v hlubinách

Opar objímal kraj
a on objímal jeho
kulečnickové koule zářily na nebi
skrze opar trochu snivě

Koule - dvě oči - shlížely
na dva - z ráje vyhnané příživníky Magmy
na dvě těla zhýralá
na metafyziku lásky - nukleární kříž

Opar objímal dvě těla
jak nádoba vodu
a ta se v něm svíjela
ve smrtelném akordu

Rozpadly se noty
rozbily se o zem
probudily Magmu
svým smrtelným chórem

Byl objímán kraj
touhou měsíčních koulí

Byl týrán kraj vyhnánými z ráje
a Magma probuzena

Příroda jeho pláčem

Otevřela oko své ohněm naplněné
oko z boží vůle mocné
praskla stěna nádoby
a voda rozlila se

Tak jeho duch krajem kráčel
stopu za sebou nechával
však Adama nenacházel
ač utápěl se v hlubinách

Potopa a láva
a smrti zející chřtán
krok za krokem
blíž kolem Colossea
prochází Pompejemi dál

Salamandrové úsměvy
obohacený uran
a klauni v rozkroku spocení
kráčí kolem Colossea
Pompejemi dál

Vyhnáno jaro bylo
vyhnáno kamenováno
vyhnáno ukřižováno

Proradný čas ten rozervaný
rozervaný pocitem hanby
vyhnané jaro nás vyprovází
a kdosi po něm kameny hází
již není času zrození
ani času blouznění
ani doba vnímání
natož doba líbání
jen průvod
průvod různých proroků
průvod jejich nástupců
víc zpocených rozkroků

Dobová hudba
ještě nezralá
nějaká ta kráva
trochu jalová
pár infinitivů
určitých i neurčitých
pár výkřiků
směřujících i chaotických

Šest dnů - dvě míle
hodně stromů - potok krve
teče kolem Colossea
Pompejemi dál

Je čas z mrtvých vstát
Magma se o slovo hlásí
a gladiátoři krácejí
kolem Colossea
Pompejemi dál
tak jako duch jeho krajem kráčel
stopu za sebou nechával
však Adama nenacházel
ač utápěl se v hlubinách

M . (3 0)

Až na osice budeš viset jako Jidáš,
až jako náš Pán na smrt se vydáš,
až jako štěp, roub na jabloni Boží,
jako Štěpán první ukamenován,
jako prst, kterým ukazuješ,
nehet na palci, lesk světla,
koule - překloupíš ji
a vločky padají zpátky, zvolna a zvolna
a zvolna, zvolna dolů,
tverdnou trny na trnkách,
přechází je mráz.

Až na osice budeš viset jako Jidáš,
budu já Jan?
Bude Magdaléna tě oplakávat?
Zesínají lesy, vyschnou koryta řek,
zvednou se stěhovaví ptáci dřív?
Bíle rozkvétají trnky,
v lesích se usmívají lvi.

A do ní padají vločky zpátky,
chechtá se smrt,
kosa se rozmachuje po trávě, která mizí,
hrad se vynořuje z vichřice bouře sněhu,
úhoř se svlíká jako had,
v chameleóna potutelně se mění.
Polož mi ruku na srdce.
Poslouvej, jak buší.
To v hlavě mi tikají hodinky.

Naposledy se v Humpolci stěhovali švábi,
pivovar dýmal,
vonělo mláto, má milá,
pavůzy sena stlačovaly.

Křičel jsem ze sna.

Jak zlaté aury nad hlavami
s večerem zesínají,
ústa se sama otvírají k zívání,
víčka klesají.

Pára nad plotnou v blízkou dáli
pomalu mizí.

Zbývá jen kuchyň s kýmsi cizím,
koho jsme kdysi dobře znali.

Kapka stéká po vápnu stěny
okolo okna s fuchsiemi.

Tiše vře v bílé konvi voda.

Čeho je škoda?

Nás je škoda.

Jestli mě necháš umřít dřív
polož mě k tomu dovnitř osení
nad kterým slunce stojí v zenitu
A komín staré cihelny
prosím tě vedle postav mi
aby stín v horku na mě pad
A čápi na tom komínu
aby klapali zobáky
A někdo kdo by kolem šel
letmým pohlazením by se dotkl
okraje toho osení

Z A M Ě N I T E L N Ě D N Y

zaměnitelné dny a zaměnitelné noci
zaměnitelných bytostí
v krocích lesa
ve dne ozývá se tma
a v noci hodina
s nohou v pasti
zavyl pes (tvůj pán i sluha)

teplé tlející listí
a suché chrastí
v ohýnku praská který není
pálí nesvítí jazyky nežití
nesmířitelných barev duha
nepřelévané moře z mušle pije
na břehu závratí a opojení
(po písku po vlnách po kamení)

přichází jeden pán
s vzácnou a vonnou mastí
kdysi darovanou - byl křižován
vůní slavnosti a blesky
ozářen na dřevu kříže - na temeni
bezejmenných nocí a bezejmenných dnů
bezejmenných bytostí
dosud milován - dnes po vzkříšení
(pes na stopě a doupat není)
divý ohýnek z kovu vykřesán

dvě labutě na rybníku
rybník pod ledem
tam plují na kře křiku
vítají bílé na šedém

modré ráno přichází po schodech
slunce vyráží z hrudi dech
a horké srdce na posledním schodu
přihrne hrdlu zpěv a vodu

a kde jsi tady pane ty
ptám se u studny
kde měsíc v úplňku
pro tebe váží vodu

ukrytý v sněhu
na bílém plátně krví znamenaný
had svinutý v sněhu
pod šedým kamenem
píje z otevřené rány

tys rozprostřen
a šlahouny tvých žil
modře kvetou v trávě
na protějším břehu

na Velký pátek kde je malý
pohyblivý bod u brodu?
pukají skály a otvírá se zem
není mír a bezměrné zeje
prázdnost pod křížem

jsi tu věrný v slovu
ráno na Bílou sobotu
potkám tě znovu
v zahradě na posledním schodu

tvá tvář měsíce
schi schýlená
na nad zemí
co cosi z ní
zní zničení

mí mírní poslové
ne odsud neodsudte
z novu znovu ať
oslátko oslavím

má málo pokoje
jezu jezulátko moje

na nad zemí
tvá tvář rozsvícená
ví vítr v ní že
po pokání zas
za - zelená
z novu znovu ať
zvonů zvonění
novinu obnoví:

zlo je zlomené
mou zemí ze sna
pro prosby probudí
slova skloněná

D O S P Ě L O S T

Krutost poznal, až začal vidět jinak,
sám krutý nebyl, ale cosi v něm o ní
vědělo, svět byl náhle složitý - a pravda?
Byl plachý a nevědomý (byly i důkazy
proti, ovšem ne vždy). Dorostl, dospěl.
Mlčenlivý samotář a prašpatný lhář či hráč -
touha a naděje ho pak provázely do gehenny,
do infernálních krajin fabrik, ocele a ras,
miloval je celou svou černou poezií,
miloval, až se v něm cosi zlomilo, snad osud,
pomíchaly se letky holubí s labutími,
vrabci s fretkami, fretky s vlčáky,
vlčáci s luňáky, nevěděl, kam letí, běží,
neznal směr - cíl jim udávaly blesky,
nikdo nikomu nic nedaroval, nejmíně jemu,
nastalo velké utírání nosů, ale dech, jeho
dech dále proudí morkem všech kostí
a v něm se proměňuje v lásku a nenávist.

Od časů Kaina s Ábelem se v srdcích zvedá
závist, chtivost, hněv a síla. Kain nezapomněl
boží lekci v rozhřešení: byl vyhnán tam,
kde je hojnost medu, mléka, rouna, kde je
plodnost. Znamení časem zakryly vlasy.
A hojnost dále pokračuje, rozrůstá se:
technice časem doslova narostla křídla,
tlakové vlny a smrtonosné hříby dosáhnou
k dvěma hvězdám, zasáhnou je pesticidy
jak dva hmyzy, a obě se zřítí. Tak praví
stará kronika spolu s vypsáním, kterak
purkmistrovi nabarvili kozu, rošťáci!

Pod malovanými stropy,
pod umným krovem
tesaným anděly s' mozolnatýma rukama
stojí zlatotiché světlo
se samozřejmostí zapadajícího slunce,
jeho paprsky procházejí tichými okny bez oken.
Ať bezokna zarostou sladkou vůní květů!

Vztah já, ty, my, vy je naším bolestným zraněním,
dejte nám rozednění nad tou tmou.
Naše ruce ukazují k epicentru dění -
nehledáme jeho smysl, neseme ho v sobě:
trpký plod, jsoucnost plnou protimluvů,
světlo vzdálených hvězd,
tajemství černých děr a smíchů.

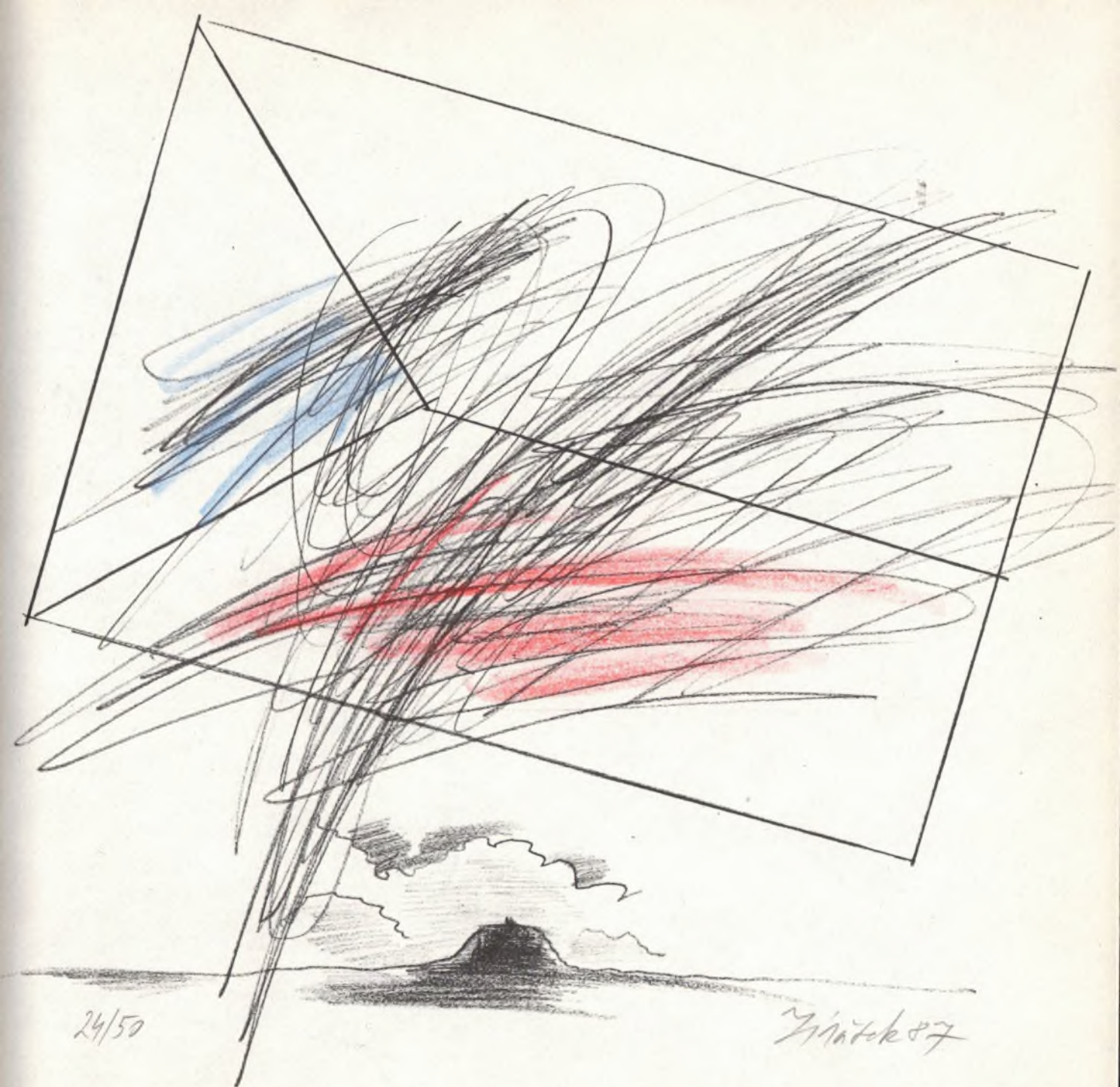
Jedni boří, druzí tvoří a současně naopak,
v každém se projevuje známý imperativ jinak,
různý je model manichejských bytostí,
plných rozporů mezi dobrem a zlem;
na soudce nelze ukázat, nelze hodit kamenem.
Budoucnost vidíme skrze výmluvný dnešek,
touha po naplnění je dále nezničitelná.

Hejno ryb proplová okny věže,
 nad střechami a ulicemi. Hranice viditelnosti:
 sekvoje, palmy, magnólie. Černají. Černají i
 ryby. I krev na ústech stárnoucího motýla.
 Jaké v nás musí být prostory!
 Hejna ptáků námi krouží, z úst vychází zpěv.
 Uvidíme bájného archeopteryxe.
 Rozstříkla se souhvězdí, nedostupná setba;
 vystavujeme se jejich průvanu,
 chlad s námi důvěrně rozmlouvá
 pod Damoklovým mečem.
 Z přírody neubývá kruh rození a smrti, či ubývá?
 - Zavři zobák se svými moudry! -

Asketi mlčí. Kdosi hraje na klavír
(snad ten kající, snad dítě). Bez not. Naslouchá
každému tónu zvlášť a dlouho. Stále stejnému.
Vůně zřeknutí se je ziskem?
Hledají cestu mimo zlobu, násilí a skepsi.
Prašnou trávou podle řek bez života, zdrženlivci.
Jeden říká Mám jen polovinu mozku. Směje se.
A není to olympský smích.

- Tak zavřeš už ten zobák, chytráku vychytralej? -

Jak souvisle vyprávět rozpojený svět?
Kdo dá rozhřešení? Byl by to sarkasmus:
otevře široce ústa, sevře oči do štěrbin,
zakloní hlavu, zasměje se, jako když zachrochtá,
obnaží tesáky a jeho smích se zapění krví -
ve skutečnosti je všechno mnohem všednější,
bez patosu.

D O P Ř E J M I Š T Ě S T Í B Ý T Š Ť A S T Ě N .

Vím o místě
které je tady
vím bytost ve které je dobře pobývat
vím prostory v sobě, znovu-
nalezené a bdící, kam ji zvu

Můj chleba vsakuje žlutavé letní víno
to její víno vymílá přijímá a mne
celistvé částečky střídy
svět zaoblen
semenem vanoucím a vstřícným vanem vlah
Snědá, zůstává podkova chlebové kůrky
jízdni
celí se v prstenec karátově snubní

Dopřej nám štěstí zůstat samými sebou
nadál, nadál co samotřetím
pobývat nám lze -
v krystalech okamžikově snad hořkých
v hořkosti ale vždycky krystalické

Souběžně tady
tudy vede meď
Sytost naše věčně hladová
oraniště nad námi
snědé nebe úrodné

Dopřej nám zůstat samými sebou, to je štěstí
Mimo modlitbu
mimo zaříkání
uvnitř nich, tak se rodí
přímá řeč
A je to naše přímá řeč co stvořuje tebe

Když jsi nás přinutil žít
ať je po našem

Co řeknu, to platím.

Každé slovo je třeba pokřtít.

Bojíš se popisnosti? Začni od ní.

Stažený hlas lampy.

Sáhnout si na život.
(Sáhnout si na život.)

Kostra není obraz, ale popis těla.

Zalidněný čas a vylidněný den.

Muzea: věčně na čekané.

Plán vzpomínek, zbořeniště představ.

Nový zákon džungle: poušť.

Před hotelem: denní parkoviště snů.

Máme klíč, ke kterému hledáme dveře.

Jsou chyby, kterým se pracně učíme.

Prázdnotu nelze odejmout.

Šibeniční hodiny ráje.

Vzkříšení pádu.

Přízemní člověk udeří vždy pod pas.

Modla se připravuje o naši budoucnost.

Únava pracuje za dva.

Palma vítězství, fíkový list porážky.

Kříž nad tím krčí rameny.

To úžas miluje člověka.

Nocovat v hodinářském krámku...

Vidím třísku, vyhlížím polom.

Pojízdná čekárna.

Nikoli slovo, papír

nech nadechnout.

Ucho se utrhlo, džbán

106

mi zůstal v rukou. Hluchý jako střep.

Co najdu, to jsem hledal.

Rozcestí propasti.

Jsou předmluvy, je doslov.

A travičí studní

žízní pomřeli. (Mrtvé jazyky.)

Zkušenost budoucnosti: na jazyku, za zuby.

Přišli jsme pozdě. Jesličky na boku
jak odlivem zavržená bárka.
jak srna vyvržená pytlákem.
Slámu protkávala krev; ostatně krev
roubila od posledního nocování cestu sem. A tady:
jen plocha tesařské širočiny na forbíně
neposkvrněná. Odráží očím,
klopeným ve chvíli, na kterou koruny
nachystány klanět se,
zdrobnělé trupy cestující nebem:
bílé jak hvězdy, jenom zbrklejší.
Rozpažené, vrší se
na hlavách našich a pod kopyty zvířat,
mrazí náš návrat, němý. Říkávali prý
tomu tady snít.

(6.-7.1.1987)

Václavu Malému

V Ě Ř J E N O M S V Ě M U S R D C I

Na dnešek přes noc zbělely střechy
a oknem zamženým až běda
je vidět auta kamsi spěchající
po nové asfaltce naproti na sídlišti

Občas tu jede divný vůz
bez čísla zelený jak utopenec
neznámý voják civí dokola
(jsou nyní za městem
ale z natažené spoušti
ještě nesundali prst)

Mám v srdci noc Je vždycky zlá
ta černá voda když ji musíš přeplout sám .

Chodívám po ulicích
po staré Praze kolem Vltavy
a měřívám to město:

Budapeští

Vídni

Drážďany

Lipskem

Frankfurtem

Wiesbadenem

Norimberkem

Štýrským Hradcem

Kyjevem...

a žádné neobstojí Žádné...

Za pár dní budu vodu nabírat
modravou sítí jako to krásně řekl
doma kde jsem se narodil

Ať pohřbíváš co chceš nikdy nepohřbíš
zůstává s tebou všechno
A všechno s tebou půjde až do konce

Dětství

chlapectví

láska

všechno cos ztratil
a čeho ses musel vzdát

Já věřím

a věřím silnou domova věrou jak napsal Antonín Sova
že spolu kdysi půjdem po rozkvetlé louce
a jeden druhému budem se zpovídat
ne jako syn a otec
ale docela jinak
jako dva lidé tisíckrát si bližší
než pouhým poutem krve

A možná

že tě poprosím
abys mi odpustil to neb ono
abys porozuměl i mé slabosti
Abys pochopil proč jsem pohřbíval jedno a steré jsem
křísil

Chtěl bych ti říct

co pro mě znamená ta země
zbrázděná železem slzami a krví
a že bych nikdy neměnil za národ pyšný a veliký počtem
své bolestné češství a za nic na světě nedal
líbeznou řeč
jíž jsem chtěl býti důstojným strážcem

Dnes jsem jen pokorným dělníkem pera 112
a přece šťasten když někoho napřímím někomu dodám síly
a jinému možná vyloudím na tvář slzu
ten nejčistší a nejvzácnější pramen

Zadarmo nic

není...

Nech se smát hlupáky i tohle patří k věci

Věř jenom svému srdci

Všechno ostatní je klam

"Na počátku bylo slovo..."

/Evangelium sv. Jana, kap. I., verš 1/

Kolikrát padala
hluše jak písek

a najednou vybuchují jako granáty
z éteru
z novin
z letáků
ze zdí
a vedou k útoku i k obraně

Bůh je nemilosrdně váží
a ona slavně obstávají

a svatí pochodují slavobránou střel
jako šrapnely rozhazují
víru
hrdost
a naději

Ach díky slova nevěrná i věrná

114

vznosná jak sloupy katedrál

i vy švicka nečesaná

i vy pokorná pážata lásky pro niž se tasí i umírá

Když v dálce nad Hradčany odplul zlatý balón
Na vlnách TSF zacinklo ticho
Žalovali do něj jenom havrani a vrány
odkudsi z Židovského hřbitova či od právnické fakulty

K Rudolfinu se táhlo procesí
nekončící jak sen anebo láska
Přede mnou stála líbezná Chloe
držela v ruce čerstvou růži
Jenže než jsme se dostali k rakvi
uzamkli bránu na dva západy

I před kostelem kam byl převezen
čekaly tisíce
A s obnaženou hlavou
naslouchal zástup přetruchlivým slovům
znějícím zevnitř

Jak ale najít jiná odchází-li král
a vymírá jím po meči i po přeslici dynastie básníků
že větší nebylo

Pojednou se Praha usmála skrz slzy
protože ví Ví že její nejvěrnější milenec
rozluštil právě poslední tajemství
Ostatní znal Jen tohle
ho občas trápilo

Tisíce stojí před chrámem
o mnohé chudší jen ne o bolest
A všude zní a zpívá jeho poezie

Jen potichu tak abych nestřás rosu
co zachvěla se na konečcích řas
potichu šeptám
Díky básníku
Šel jsi a nelhal
Sbohem

A L E J A K S M U T N Ý

Teď dost, a jiná slova si vzpomenu, jiný rytmus,
přes všechny struny strhnu smyčec, až skřípne,
a nedám. Co tě to napadlo? Za tuto minci?
Na té už nevidím císařův obraz, jen jedovou nulu,
jen muří nohu a kozlího kopyta škaredou stopu -
Charón ji nevezme, neplivne na ni a nechce,
nezná ji.

Zůstaň jen klidný a starej se o své,
radí mi polhaná bába: a odkud to vzala,
když v kostech shrbených hubená léta jí chodí
a každý večer ji navštíví některé švihnutí žalmu?
Je lepší než Werther, nebo ta vlasatá hlava, beatnik?
Zoufalci! Ale já nechci si zoufat a nedám!
Ale já raději zemřu a zahynu divokou smrtí,
než bych vám písmeno pustil a odpustil slzu.
Po celé věky jsem čekal, když tudy jezdili jezdci
a rány morové s nimi! Když plakaly děti
a hořely vesnice, města! Když z paláců velkých
plnou hubou jste hlásali zítřejší blažené časy,

a bratra mi pověsit dali! A vidíš, kam půjdu? 118
Do sedmi kolen tě proklínat budu, Napoleone.
S plemenem ještěřčím jsem mauzolea budovat musil
pro stáda národů celých! A vidíš, kam půjdu?
Dlažebním kamenem pohnu, kde noha tvá stála,
lopuchem utřu tu stopu a kámen rozsekám dlátem,
aby tam nebyla! A do hlubin země a do vody moře
ten kámen hodím, aby se nerozpad v hroudu
a tráva snad nerostla na něm. Ať zmizí stopa -
jak zmizí, když anděl ji lhostejně zapsal
do knihy skutků? Jak zmizí, šílená z nočního štkání,
když sama za sebou krok co krok chodí a prosí,
aby už nebyla.

Nejistým, bláznivým hlasem,
hlubokým lesem a všude, kudy jsem chodil,
i tam, kde neroste tráva a vlahá noc není,
budu vám povídat o tom. A jméno si určíte sami,
i rytmus si hledejte také, až jednou v tišině horší
dech se vám zastaví nad tím, co nechcete vědět.

Čí smutek znamená siná záclona dnešního rána,
kdo bude litovat potom, až zvedne se mlha
a země v celé své nádherné sirobě oku se zjeví?
Na kom je řada, aby byl opuštěn všemi
a neměl k pomoci modlitbu, kletbu a úlevu žádnou?

Zvykne si mlčet, jako já dávno už nikomu nemám, 119
zvykne si mlčet jako ta váza ze starých věků,
s prasklinou podél nachových závojů bohyň;
kam půjde? Vždyť je to osud. I kdybych mohl,
krokem bych neuhnul vlastnímu stínu a hoři,
jen ať jde se mnou a nedbá, nehledí zpátky,
tam ráje nebyly.

Vítěznou písní se vznese nestálá slyším ji žlutě
jako bych viděl jak z mlžiny pozvedne hlavu
ale úsměv? Je plané cokoli bylo
Ještě jsem nechtěl být docela sám a nikde
ponechal jsem si ten zažloutlý dopis
nejasnou skvrnu - uvnitř snad aspoň stopu po stesku
ostré obrysy křídel v neklidném letu
až pták zamířil jinam a pomalu nebyl
snad nikdy a odevždy nebyl

Rok za rokem se drolilo kamenné zdivo
za rozbitým schodem jen někdy klamavý ještěrčí pohyb
a mezi úponky zelených listů a v jejich stínu
tam na dřívku sloupu relief jeden a druhý
sedmero příběhů právě z té chvíle
Už začíná pršet a ticho se pokryje větrem
slézová barva krajiny oslepne do šeda

Ale ten černý kůň! Vyběhl z lesního houští
náhle se zarazil a stojí kopyta v hlíně a divoký pozor
divoké oko a v jeho zrcadle tonoucí obzor
Nemá to jména Jsi sám Co kdy jiného bylo?

Zítřka už vrátím se k Tobě, ó Bože, můj Otče,
zítra už do chrámu půjdu a břemeno složím,
k nohám Ti položím všechno to málo a mnoho;
dozadu stoupnu si, na místo nehodných lidí,
vždyť jinač nesmím a jinde bych nemohl plakat,
udělám znamení kříže a na dlažbu kleknu,
tu tíži shodím už ze srdce nepokorného.

Jen ještě tuto noc zůstanu v samotách temných,
v oděvu černém se napiju vzpurného vína,
s démony budu se o troník poslední tahat,
zateskním zpátky a spočtu své kroky a cesty,
kudy jsem zbraně své ztrácel a klenoty marnil,
v bídný je proměnil plevel a v odešlý vítr;
Bože můj, Ty jsi byl při tom a mlčel jsi stále!

V zahradě pod okny ticho, jen pípnutí ptáka
a šelest listí, jež hovoří vanutím nočním,
tam v dálce v měsíční záři se rybníky lesknou,
kolem se hustou tmou zvedá ta výšina lesní
a výše, výše jen zamhlená prázdnota nebes,

končina strašlivá,

122

kterou jsem škvírou svých smutků

i v pádu závratném mřížemi vězení vídal:

hlasitě mlčela jako mé srdce, maminko.

OPUŠTĚNÉ SYNAGOGY NA MORAVĚ

Když kdysi v rozestouplém moři
procházeli Židé
šumělo kolem rákosí
A ona to byla tichá
slovanská píseň ...

Nyní ze zdiva
hebrejských stanů
vrší hráze

Svírají temné výroky
až duše tone
v zákonodárství lidu
bez Boha

V příšeří převládá třas země
za jejího mlčení
mi pokládáš hlavu do klína

a přitom se už někde hromadí slova
jako ke všemu připravená
armáda klatby

Když se přiblíží jaro
koně zneklidní a jinak dýchají

Zápisky ze zakázaného světa:
Ó, hvězdy pachů!

Hřebec žere sníh
a vytahuje sněženky ze země

Proběhne
světélkování v záplavě sněhových perel

A já ti mohu jen zašeptat
něžnost z konce zimy:
sova kulíšek je velká jako kos

Jsme obvinění pamětí
ta naše chuť trpět
a zač

Ale v těch dnech
(po první noci)
leželo každým ránem
na kamenech fialové světlo
jak v úsměvu prostíraná rouška
kryjící nás před něčím

a záře jako by vycházela z nás
pokoušených věřících
plných hladovějící krve a dechu

A zanechaných v tušení
že přítomnost je
stud z minulosti

P R A C H N A K Y T A Ř E S J E D N O U
S T R U N O U

Prach na kytáře s jednou strunou
až podladěnou k prasknutí ...
prach na hlavě i pod korunou,
jež rolničkama v prázdnu zní,
prach na zdi, z které bláznův stín
své šabloně se tiše směje
- já směju se zas jemu, že je
a že tak málo přitom stačí
- jen abych sáhnul k vypínači
a nebude; ... vše pro mne zmizí
i prach, jenž schválně neuklízím,
prach na všem, co je k smíchu, k pláči ...

... prach na zdech, knihách, uvnitř skříně,
prach na mém stole s barvama
i na obrazech, na peřině,
jež samým prachem narvaná
hemží se moly, larvama ...
prach na klice (vždyť není kam jít) ...
ven z okna místo záclon vlají
jen cáry sítě pavoučí
a prach, jenž mám i na očích,
svou silnou vrstvou prozrazuje
věc, jež mi nejvíc k ničemu je
- já s pavučinou v náručí ...

Pod bílou zdí
tmou zaštěkali psi ...
přichází všední
temný výjev apokalypsy:

Za chvíli ozvěny
všech kroků odezní ...
o úzkost opřeny
postavy obcházejí
na cestě podél zdí
- křik rodící stařeny
ozývá se z parku
a synek tmy
debilní měsíc
uléhá do kočárku ...
vytí psů vychází zespod
a ohlašuje dobu:
čas zavírání hospod
a otvírání hrobů ...

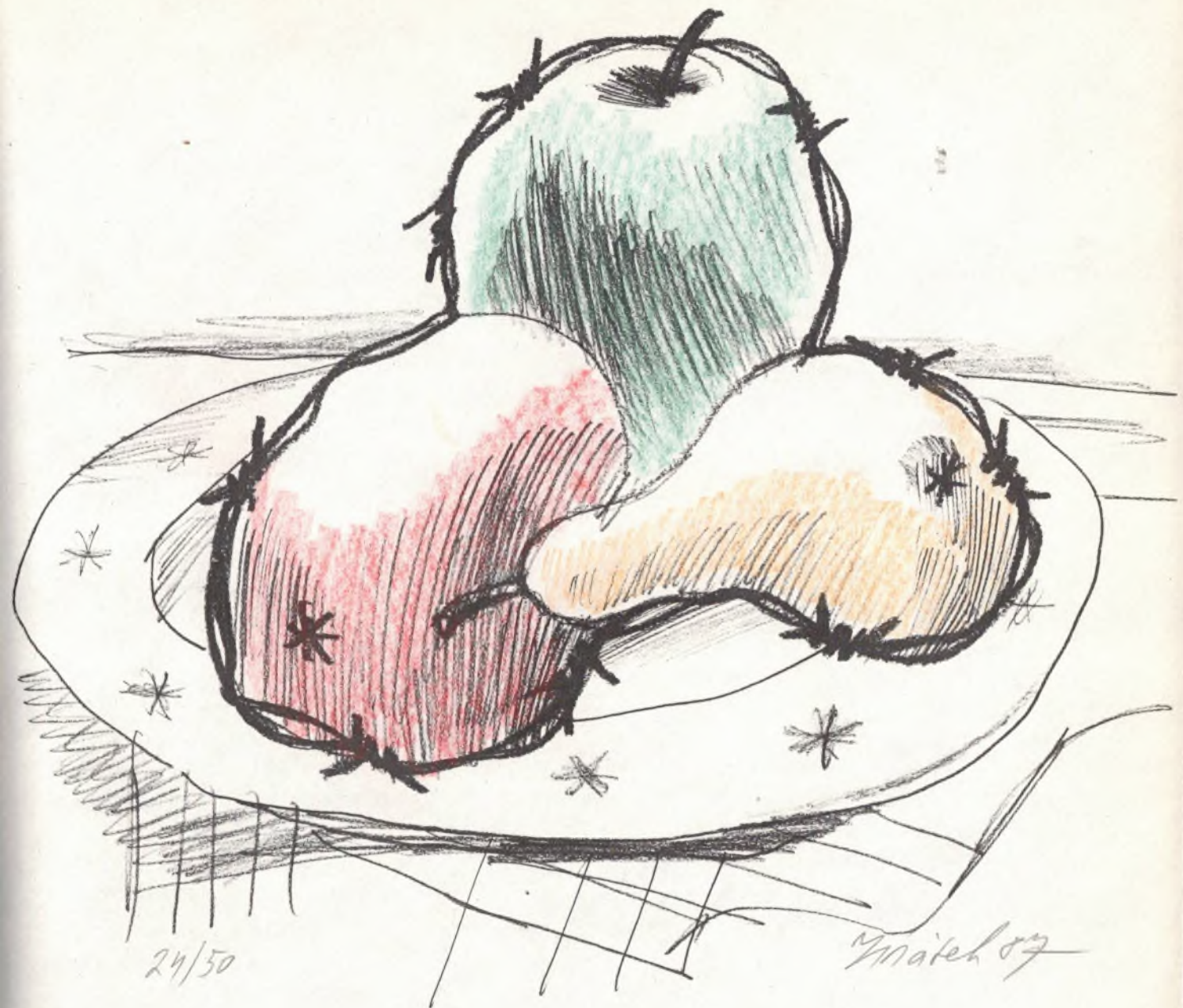
Z MÝCH VLASTNÍCH SLOV

Bylo mi dneska tak smutno z mých vlastních slov,
jimiž furt naříkám, jak žiju stěží,
tak jsem si v podvečer zašel sám na hřbitov,
abych si upřesnil, co je to Nežít.

... Chodím a přemýšlím, pomalu stmívá se
nemám se k odchodu, postávám před branou
a koukám se strachem na vložky ve vlasech,
jestli v nich roztají, anebo zůstanou ...

Slyším však hrobníka: - Hej, pane, zamykám,
mrtví chtěj taky spát, běžte už domů!

... Poslušně odcházím, proboha, ale kam?
- Vracím se k aleji hřbitovních stromů.

N A H O Ř E S V A T Ě H O V Á C L A V A

Jdem lesy hustými, se stromů dvakrát prší,
jdem deštěm rozrytými poli,
krajinou jílu, mlh a těžkých mraků.
Hřbitovní vrata vržou,
za nimi kopřiv po pás, trávy po kolena,
rezavé kříže proti nebi trčí.
Pod námi rakve promočené,
české umazané kosti,
nad námi nebe černé, že až duní,
neděle před polednem. Letní.
Prší a prší marně do hřbitova
a obilí se topí.
Máš mokré boty,
z nosu ti dvakrát prší
a já tě prosím:
pojďme do kostela, tebe, jenž věříš v rozum.
Rezivé dveře, jeden pant,
plíživá plíseň, kostel vykradený,

v něm zmoklý farář utrápený
z aktovky vybaluje věci:
kadidlo v krabičce od pasty na drhnutí,
svěcenou vodu v sodovkové láhvi,
hostie v pytlíku.
Chlap v kostkaté košili tam zapaluje svíce,
v chrámu: dvě babky, tři cikánské děti,
obecní blázen asi po obrně.
Je neděle, den páně, před polednem
a začíná mše svatá,
tak ubohá, tak vzatá,
až je mi Pána Boha líto.
Varhany bez píšťal, kůr oněmělý,
kdopak tu v kraji ještě věří,
že někdo moudře
řídí naše kroky.
Svatý Václave, ostříháš své Čechy,
kde ani léto není?
Nejbližší dlaň je teplá,
hmatám tvou životní čáru,
je jedna, hluboká a dlouhá
a chvěje se nad zmarem všech věcí.
Tvou úzkost miluji,
tvůj strach nás oba zničí.

Duše, co milují, zůstávají spolu,
těla se teď už proměňují v bláto
na polích pomezních, v kraji mlh a mraků.
Beránku boží, ty, jenž snímáš hříchy světa,
smiluj se!
Táhneš mne za ruku ke křížům a k dešti,
nevidíš, že mi z očí prší.

prostřené je pole,
vedli tu svou,
na koni, pěší,
válčili, týrali a brali.
A teď je ticho,
klid a mír,
řinčení řeči překocené,
přehlíží baba pláň:
mužský ani jeden,
snad pomřeli jedem,
na holém stromě pták, snad sup,
číhá,
metr stříhá.

Bývala pannou,
teď už je sudlicí,
ostnatá zbroj.
Vlhkou stopu suchou rukou smetá,
zmetá.
Kdysi kojila holoubátka,
ty jí vzali, vykuchali.

Je zas jaro,
panna holubice
začíná se škubat,
brzy bude nahá,
tuk si podestlala,
aby byla měkká,
na holoubka čeká
a přijde Zmok.

(Ó milosti, jsi-li,
pošli své anděle, ať se s ní rvou,
neb ona zase kráčí,
ramena sehnutá
z nebe do pekla
a nazpátek,
než proklove se
do světla).

Na holém stromě pták, snad sup,
číhá,
až doklove se sama,
metr stríhá.

Líbala jsem se s horkým večerem
v lužním parku,
nad jezerem jedovaté páry,
měkká rašelina,
s tebou,
jak jsem tě tenkrát vidávala
noc a jeden vyprošený den.
Stojatá voda náš obraz prozradí,
nesmíme spolu ani na jezero,
po noci prohlížíš své tělo,
ránu mám já
a každý den je sůl,
co teprve léta.
U zrcadlení
jsem ještě věřila,
že nad lež a pravdu je láska mocnější,
však není.
Zůstanem nespaseni.
A viděla jsem stromy
a na nich těžká hnízda,
tleskni,
a ty, jenž neviděl jsi průnik
jsi aspoň zatleskal.

Šedé volavky našeho štěstí
se těžce rozletěly,
podvozek připravený.
Vím, že bys nešel bos
a u studánky nepil.
K podzimu řídne kost,
třese se list,
neví, kam spadne a odevzdat se bojí.
Je pozdě, nevidělš,
zůstalo zrcadlení.

N O C V H R O B Ě

Malá Noční Poetika
(Velká Noční Politika)

Nic pro básníka
(Pro Každého Něco)
V ČECHÁCH
V Čase Velikonoc

/13:4:6:3 : 4 : 4 : 4/
Slyšet Lehýnké, A Právě Jen To Nejkréhčí
Zapípání
To Hrůzně Teninké
To Ihned
Vzlétající
Jak Dým A Pýr,
Prach A Popel.

Ale Zas Neslyšet Trávu Růst. A Jen Proto
Kriste Pane
Už Druhou Noc Ležíš:

Kde Vlastně!
Kde Domov Můj?
Duše V Pekle
Tělo V Hrobě
Za Dalších Padesát Let Nepřijde Svatý Duch
Všude Jedna
Jediná Veliká
A Svatá
Katolická
Apoštolská
Noc: Noc V Čechách.

Život Básníka.

VOJTĚCHŮV SLAVNÍKOVSKÝ SONET
O NIKDY NESKONČENÉ KREVNÍ
MSTĚ AMORA A ÉRÓTA

Jako klepátka jsou v domě zrady
připravena signál vyklepat,
jako bývá oznobena hady
tvář, za níž se nesmíš pohlédnout vzad,

jako oheň hřív, který se zručně hladí,
ale jejíž hůř bývá rozmotat,
jako písmo kadidel, jež kadí,
jako oltář, jako strom a pád

tak stejně jsem tady
já, žízeň a hlad,
a tak jak Tobě

i mně stejně vadí,
že budu celí až v hrobě,
zápor a klad,

krvavý zápor, který v klad se vtělí,
až budem z mrtvých povstávat

140

s oslavenými těly.

Nemáme, proč bychom si neporozuměli.

Ty nyní můj a pak zas já Tvůj kat.

(Na Úprku Před Deštěm: Poselkyním Duhy)

Armae Et Musis

(Za Všechno Díky!)

Mamince

Za Oněch Blahých Dnů, Kdy Jsi Otvíral Oči Jak Mračna
Rosou Milosti, A Když Učily Tě Zpět, Zdávna,
Co Ti Vrozero, Tehdys, Ó Smrtný, V Božství Svě Věřil,
A Vzyval, Ó Štěstěno Zlá, Múzy Míň Než Sluší.
Noha Pískem Ráje Se Ubírala, Mez Věho I Střed,
A Všude Kolem Voněly Stromy. Teď Však Zvadly, Ó
Růže z Rhodu, Dopískal Už, Co Sám Si Spískal, Faun: Běda!
Stojíš Bez Rady V Průtrži Mračen. A Dvojznačně Jen,
A Jen Jednou, Ach A Jen Námi, Jejich Milost Hovoří :
Jaká Radost I Žal: Totéž Vždy, Devětkrát Jinak,

Rosa I Déšť: Ó Múzy, Ó Slzy.

G E N E R A C E

Tyto dni
toto jezero jara
tento zármutek

Svět změněný na fotografii
dokonale předstírá prostor
kde je jen plocha

Koryfejové přicházejí a odcházejí
Propaganda trvá

Jaro tonoucí v povodních
jaro zalknuté větrem nedůvěry
podříznuté jak podsvihče nožem
tak něžné podsvinče

Kapce se nechce pustit
vysoké větve
a dát se vsáknout
touto zemí

Nežli mi stačí protéct mezi prsty
jen během dne
bude červenou krví

červenou krví na mých rukou bude

Tu přijde - a již přichází ! -
nějaké dítě
slabé jak rákos
a v tenounkých rukách
mě zvedá za límec
a staví před své oči
jež rostou a rostou až jsou jako tribunál
až jsou jako popraviště

Staví mě po bok mých vrstevníků

Marně jsme mrskali nohama

směšně jako králíci
ba směšněji
neboť naše nohy jsou delší

Dítě se tomu bude smát

144

Dítě se tomu bude smát

dokud nebude

podříznuto jak podsvinče nožem

tak něžné podsvinče

nožem tím tajným dědictvím otců

Je jaro. A mé verše vážnou.
Kde jsi, lásko? Potřebuji tě.
Mám hudbu a mám jistotu, že jsi,
ale pojď blíž
a podej mi své světlo.

Tesknoucí umřu.

✱

Žlutý dým stromu stoupá.
Úpěnlivý pták
nad ním černě plachtí.

Je to má úzkost.

Nedej mě, lásko.

Zadrhávám v hlase.
Zadrhávám v rukách.
Zadrhávám v chůzi.

Přijmeš mě ještě -
nezpívajícího,
nedosahujícího,
kulhajícího?

Přijmi mě, lásko.

Úporně hájí právo na soukromí,
po kterém prahnou hrdla přežíznivá
starců i milenců plnicích domy
v zemi, jež břeškně do pochodu zpívá.

Na povel zpívá. Vtíravě a nudně,
písně, jež boří tapetu i stěnu
(a dívky stehna zakryjí si cudně
před nestoudností epochy a hlenu).

Svobodo, mlčet. Svobodo, jít jinam,
- ač denár neodepřít císaři -
přítisknout ústa k modrým ranním hlínám
z vůle samoty, neslíděn stopaři.
Kde protest do slov bál se přestoupit,
tam křičí uhrančivý básně třpyt.

SLUNEČNÍ PAPRSKY

Sluneční paprsky šikmo dopadají
na naše ostříhané hlavy v šátcích

Přes ostnatý drát

I nebe je ostnaté

Obehnané drátem

A Bůh za tím drátem

Nebe je nyní mříží

a můžeš lomcovat jak chceš

Vyprávím o tom

co všechno bude až mě pustí

a nedovedu si to ani trochu představit

Nebe je ostnaté

Obehnané drátem

Nebe je mříží

Teď můžeš lomcovat jak chceš

Tam někde je moje postel a v ní spí můj muž
Tam někde je moje postel do které se nesmím vrátit
A dům do kterého se nesmím taky vrátit
Stříbrný smrk na zahradě
Křeslo v němž jsem každé odpoledne pila kávu
Stolek s psacím strojem Houpací síť Kus života

Tam někde je dům který mi nikdy nepatřil
A můj muž který mi nikdy nepatřil
A moje láska která mi nepatřila jako to ostatní

protože jsem ji dala do hry
a ona nevyšla

nic víc

Noc se proměnila v syrový den
Už nikdo nesmí spát
Den jako kus masa

Stojíme frontu na meltu kterou nikdy nestačíme dopít
a chleba na celý den

Mlčíme Není o čem mluvit

Můj milý na co teď asi myslíš
Můj milý kam se poděly tvé sliby
Dnes jsem přetrhla dvoje korále

A na vycházkách zase padal sníh

Modlím se:
Bože dej ať prohlédnou

Zatím se nic neděje

Noc se proměnila v syrový den

151

Už nikdo nesmí spát

Den jako kus masa

Stojíme frontu na meltu kterou nikdy nestačíme dopít
a chleba na celý den

Můj milý...

J Í N Í S H Ö L D E R L I N E M

Stále stejně jdou srny k potoku pít
Stále stejně opakuji lidé svou tvář
Stále stejně čas předbíhá

Zimní strom uložil do prázdných hnízd svou tíhu
Daleko ptačí zpěv
Jen v kořenech míza návrat na křídlech

Vzpomínka výčitka rozpíná už teď korunu stromu do šíře
Více strun bude mít ve zpěvu pták
Hluboko v kořenech uloží smrt
Která nás předbíhá

I v zimě jdou srny žízeň léta okusit
Jdou lidé stále k příchodu jara
Jdou sníh a vichřice ještě víc rozžhavit

Chléb voní dýchá ranní stůl
A bez ohledu na pohřby chléb volá sůl
Kapka za kapkou krev tepe příchod jara

Tak stále člověk předbíhá únavu cest
Zvláčeným polem klasy chleba
V únavě dnů svou krásu hvězd
Výčitka uložila

Dnes leží mračna tak nízko nad zemí
Tak nízko v mé duši
V povodni kalné vody má stále potok dost
A vánek co přináší kytice spí

A tak tu stojí kolem domy Mlčí
Sýpky vyprázdněné které samy mají hlad
V nehybné tváři chodby zamykají
Hlas někoho zavolat

Jít zpět a pořád zpět a pořád nikdo není doma
A pořád vzpomínání s klíčkem od domova
Samota zmýlení samota zplakání
Svět velmoc pohrdá i jí

A tak se kopal hrob a všichni při tom byli
Jak skříčko špehýrky ve dveřích celý
Až na kraj srázu myšlenky Už souhlas Ano pác
A tehdy vzkřikla jiskřička Pověď síly

A svět se rozvalil!

Slunečná jižní strán
Vzduch azurový dech
Píseň na křídlech

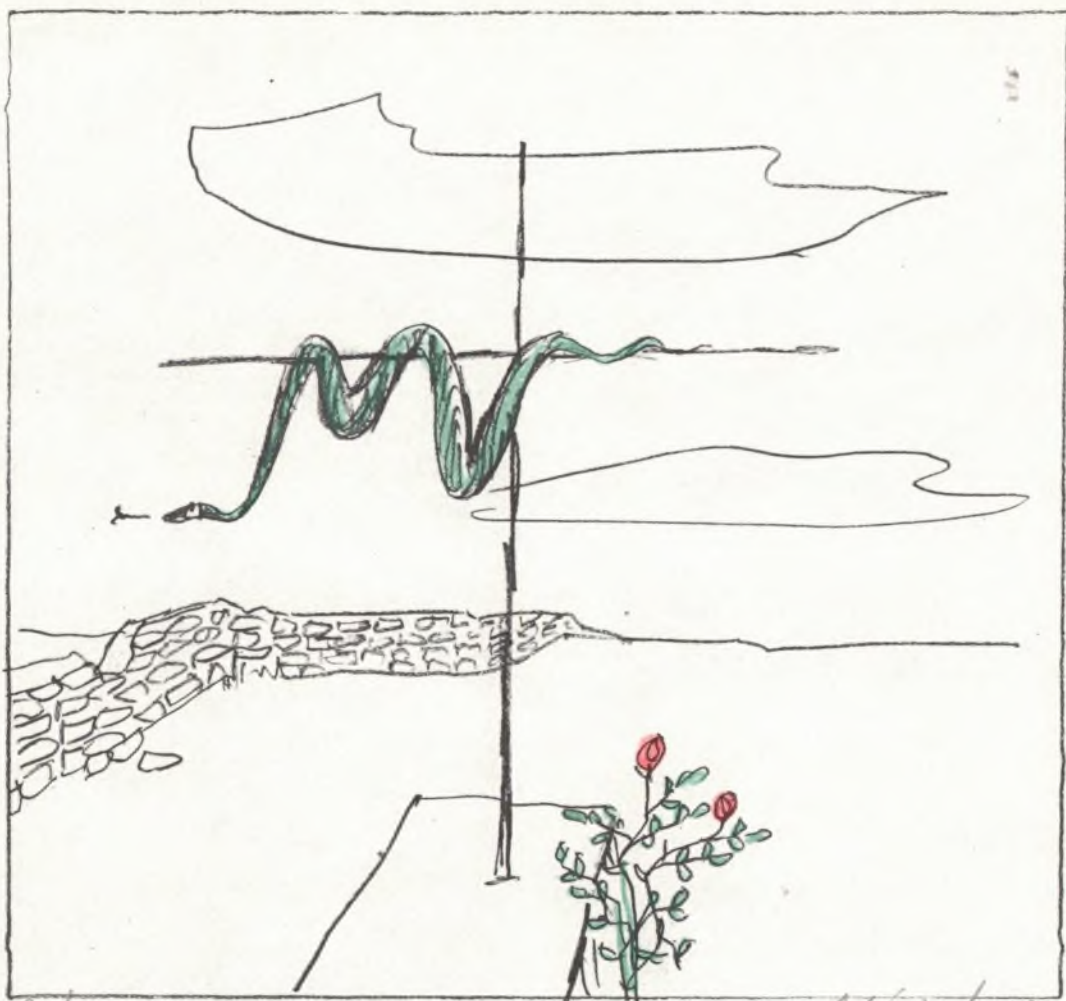
Pod ní skácený strom Má povstat v dům
I další půjdou do stráně
Po stopách hnízd prázdných a bez zpěvu

Večer nad stavenišťem a je máj
Tu a tam ještě květ
Žebrák Zamčená stáj

Tažné zvíře teď ve strojích spí
Kasárna zárubní
Jen kdosi za rohem šel

Šel pes a hlídač šel
A za nimi kdosi z hrobů
A zavelel

Nečistý! Nečistý!
Noc stiskla rty
Naposled bylo slyšet: už ani archanděl

24/50

Watch 87

N A P R O S T Ě M O T I V Y

Památce Františka Halase

Vždyť právě tys to byl kdo chtěl
báseň prostou jako kámen
báseň naprostou jako slovo
jaké může vzejít pouze ze skály
báseň která by už nebyla z tebe
a kterou by i Bůh nejen viděl
ale také četl
a v ní se mu zalíbilo

Proč právě ty jsi na útěku před sebou
proč právě ty si ulevuješ zpěvem
když právě ty máš mluvit

JINÝMI SLOVY
VÉSTI ŘEČ

Přecházejí cikánské dny
kdy jsi jako membrána
ale bez napětí
vnímáš aniž bys zaznamenával
jako vlastní ruce v cizích kapsách jsi
jako průchozí dům

Na vápennou zeď se ti promítá
co s postním tlakem v hlavě
sis do noci vybděl

Strachuj se
protože v tvé lampě už nezbývá kapka oleje
a k čemu se tu choulíš jako k ohni
nemá být výheň

Už jednou jsi těm dnům dal jméno
SOPEČNÁ NEČINNOST
nyní tě ale před lidskou propastí
ochránit může pouze boží propustí

Mžitky kapky vody na rozpáleném plátě
písek do písku se vsakuje
a mizí nenávratně
moji velbloudi ale mají ploutve
protože se proměnili v písečné lachtany
smějí se z kopců
z návrší dovádějí
napásali se do sytosti
Kdosi mi sehnutému u periskopu přes rameno říká
že i šílenství je možné proti podpisu
nebudu nic podepisovat ani se neohlédnu
už dávno dám jenom na vidoucí jazyk
písek je hořký a slaný chutnám jej prsty
vidím i jej jako jsem tebe viděl
když jsem se tě ve tmě dotýkal tmavě
aby ses zapomněla uleknout
vlastního vzkřiknutí

Ž I V O T V Ě Č N Ý . Z V E R B O V Á N .

Ú T E R Ý . B A R I K Á D Y .

Jsi negramotný primitiv! Zní to jmenování poslancem do souhvězdí Raka jako negativ: napůl probuzen vedle tebe, budu žít déle než ty? - Zařaďme zpátečku. Dostředivě vyluhován, později vyluzován. Konfekce nahého těla ztrácí náhle tvar. Zappův song ctnosti sice ochrptí, bez hlesu nezůstane? - Když zpívají na tvé oprátce vrátka od zahrady. Žijeme pravděpodobně. Ptáci vyplašení mluvnicí spáru: gramatika letu bez interpunkce, střelka zpěvu vykostěná gravitací čerstvé krve. Každý, kdo je silnější bolesti, ať poskytne rabat.

hrozny, haasou jak kremelské lustry. hrozný
ivan, car. z otevřeného žigulíka přehlíží mužickou
smrt sosen. kříže, v pravoslavné zemi, piloty

- v promované půdě bzenecká lipka, ryzlinky
sépiové. vinobraní, z válcovací stolice osobní plech
rozkošné nicotnosti. popelky v suknících rudých,

šohajova duše v třaslavicích. veselo na ky-
jovské poště, kterou krokodýl bezruč vyplomboval
zlatem samozvanců. pojedeme na slovácký rok.

PARMICE. ČTVRTEČNÍ JITRO

Je zoufalství, které je darem. Musí udělat stojku, aby z ní vypadlo dítě. Je zlomený kotník a je ráj. Z nicotnosti jednooká zrcadlovka krásy, kmín na klenbě chleba. A zavřel ty dveře slovy z Degasova plátna: bez duše laskavost i prach. V Sebraných projevech a stětích Občanské plovárny v Praze, kde koleje hnijí a nýty jako červi: Každý občan psancem! K kadetů pstružího masa filé, fašírka teploušů s testamentem. Ty moje lysergová, žida neošidíš, život zatím ne. Pijáci jsou andělé. Myslete na ně, když je kácíte.

SEDMÝ PAHOREK V SEDMIHORKÁCH

PŘES RAMENO SE MI DÍVÁ KOZÁKOV
a z druhé strany Trosky
Hrubá Skála se tváří docela líbezně
silnička se k ní vine v strmých zákrutách
jako vyhřívající se zmije
potom se větví do mnoha pěšinek
útlých vlásečnic
a stoupá po skalách až kamsi do oblak
na nichž se uchytila semínka borovic

Když horolezec vystoupí na jednu ze skal
zapíše se do notýsku v kovovém pouzdru
nedělám vlastně nic jiného
vystupuju na oblačné skály
a zapisuju se na kousky papíru
zanechávám na nich svá znamení
své čarodějnické muří nohy

ale větvička urvaná včerejší bouří
je v běloučkém písku také muří nohou
muří nohou i blesky
a sotva čitelná sgrafita na skalách

jen zdánlivě stupidními zápisy
všechny z nich znamenají "byli jsme tady"
všechny z nich znamenají "byli jsme"
protože jsme dříve nebyli a zase nebudeme
ale teď jsme! teď právě jsme
zatím co oblaka se mění s neuvěřitelnou rychlostí
skály o něco pomaleji
za což jsou jim vděční ptáci
hnízdící v jejich dutinách
mohou alespoň předpokládat
že najdou znovu své hnízdo
než se skály promění do jiné podoby

(Malá vsuvka o Myší díře
turistické atrakci pod Hrubou Skálou
průlivu temnot hnízdu netopýrů
jak si ji představuju za bouřlivé noci
kdy její stěny se elasticky svírají a rozvírají
kdy se jí protahuju znovu a znovu sem a tam)

Je to téměř neuvěřitelné ale
sochy na mostě před Valdštejnem
přistihl jsem už při více proměnách
střídají své postoje jak šaty
podle ročních dob a podle dnů v týdnu
jen Máchův portrét na rozdíl od nich
je stále stejný totiž
rok od roku zvětralejší
ustupující do nitra skal
před pohledy zblbělých (zbabělých) potomků
nic naplat básník je buřič a rebel
a až do konce poezie jím zůstane

(co chvíli se jimi prohrabávám)
kozákovský polodrahokam
v záhybu kapsy svého mozku
obracím jej ze všech stran
a žasnu nad jeho podobou
a nepozoruju ve svém vytržení
že Kozákov pod dojmem mého nálezu
o něco povyrostl
jako by vystoupil na špičky

Ostatně všechna geometrická měření
jsou více než nepřesná
(ať se nezlobí Jiří Valoch)
kapce rostou a zase se snižují
i některé ze skal ve Skalném městě
se od loňska nenápadně přemístily
jako se předměty přemisťují v mých kapsách
jako se knihy přemisťují na mém stole
jako se slova řetězí a rozpojují v mých ústech
jako oblaka plují mou hlavou

Co soch už vyrostlo v mém těle
co ptáků jím prolétlo
v mém těle než se úplně rozpadne
v bělounký písek zdejších pěšinek
ale sedmý pahorek jsem od svého dětství dosud nenalezl
stále je jich jen šest jen šest
vystoupit konečně na sedmý pahorek
ó trpělivosti
který je jen stupínkem do odplouvajících oblak
sedmý pahorek v Sedmihorkách

H O L Č I Č K O Z B A R V O T I S K U

Chlap je přepych

chlap je ozdoba

řekla mi jedna

OPRAVDOVÁ DÁMA

já neumím bejt sama

MÁMA

"zbav mi ty učitelky vůbec se ti nepodobá

mámo!"

Hladím ti spící copánky holčičko z barvotisku

v bezohledně dlouhé noci

ODŘÍKÁVÁM:

Byl jeden domeček

v tom domečku stoleček

na stolečku televize

to pro případ nemanželské krise

Hladím ti spící copánky

holčičko z barvotisků:

Byl jeden domeček

COPÁNKU COPÁNKŮ

v tom domečku stoleček

KOUSÍČKY ZÁZRAKŮ

na stolečku Multiservis

VIZ:

mě-síc naň z mraků stří-bra jas lil

srd-ce tou-hou lás-ky chu-ra-ví,

tu ti-chý kou-tek si na-jde a ví,

že ně-kdo,

ko-ho rád má, až bu-de še-ro

a tma

v ráj po-ve-de jej,

do nez-ná-ma !

REFRÉNEM:

Když do diskrétních cukrárny stěh k nám.....

To když jsi přišel v červnu v noci
když v květnu ráno
a s přísahama ve třičtvrtě na pět
Pokaždý to je naposled
to je jasný
že tohle je zrovna poslední z naposled
Tak jsem ti dala všechno na hromádku
To tu ještě nebylo
A bylo toho dojemně pomálu
deštník, jedny šaty, župan a ta příšerná bundička
a holení
a navrch trumpetka
tu ti jednou rozšlapu když nevotluču vo hlavu
spíš ale rozšlapu
protože tu nebudeš
a zase:
ráno jsi hrdě
hrdě
sprostě
smutně

zase

nic neřek

a jak sis to začal pečlivě skládat

a jak sis to seřadil na posteli

tak to bylo jasný

hned mi bylo úplně jasný

že mě máš zase v hrsti

Žvejkačky přilepené na kobercích

Rozstříhané papíry a mašle

A v zoologický mají jezinky?

A kde bych teda mohla vidět jezinky

Víš to?

Bába má doma regna a tím regnem si maže kolena

Mámo!

A jak se nandává na banán šlupka?

A lišky nosej místo prdelky vocasy?

Viď, bílá židle se dělá z mléka

A co papá sluníčko?

Von jim tatínek umřel anebo se jim nenarodil?

Ten strejda mi přines elegantní lízátko, viď?

Slyšíš?

Mámo, nemlč na mě

SLAVNOST TRUSU

Je nutno vidět hejno mrazu.
Když je sociální zařízení v činu
tam kde vychází slunce
jde inteligent plnej slin.

Svým způsobem je to řídký.
Jen v pravotočivý zatačce.
To později u arabský mešity
kozy naftového krále nahlas pějí.

Je pěkný být při tom.
A že popeláři jezdějí ve čtvrtek?
Tuhletu bídu lze nahradit pro špatnej
chod stroje na výrobu ženských potřeb.

Svět plnej záhad se točí kolem
hadrových panáků uprostřed pole.
Na kupě vyjetýho oleje
je pak jedinou možností sledovat děj.

Každej na to jednou přijde.

174

Lepidlo letošních veder.

Pro přílišnou nejasnost tajů české země
tam míří nohy neznámého bojovníka.

Proč slepice nepřede v labyrintu hvězd?
 Ohřáté trenky mávají na pošťáka.
 Náhradní díl se k peřině nehodí.
 Je balet československého rozhlasu.

Útržkem vzduchu nakrmená plíce
 na vrcholu rohlíku maková náplň.
 Perlivá ovocenka jakbysmet
 konkrétní úkol konkrétního úředníka.

Autoatlas minul jen o málo mé oko
 uschlá kytky byla zalita právě včas.
 Rozečtená kniha byla ukradena
 mezera v hlavě se zvětšuje na menší.

Jablečný džus zmačkaných rajčat
 z kalendáře hrozí rohaté zvíře.
 Modravá harmonika s řidičem vpředu
 vzadu pak silnice která je zespodu.

Pásová pila s dřevěným rámem
morálku moji zapsal si Šklíba.

176

Paní s taškami u pádla
generál tajfun zametl se stropu střepy.

Stínem pokrytá automatická pračka,
zvon nastartované pomazánky.
V záchvěvu podhuštěných
archangelských brýlí
dnes nimrod neulovil nic.

Kusová výroba loveckých trofejí.
Zkrat na zdroji výroby
mateřského tepla.
Cirkulace zrádných molekul.
A pak se dá zjistit příčina
sbíhavosti kříže.

Na vrzajících pantech z kůže
se volně houpe průvodčí
místní dopravy.
To se někdy hodí,
jenž oplatí smysl parní kazatelny.

Samozřejmě košile hniajícího ledu,
strukturální zvrát.

178

Příčinou vrtné spásy
je žízeň těhotných turbín.

B R N Ě N S K Á L I T A N I E

oroduj za nás luno sedmibolestná

180

oroduj za nás Zdeňku Tomáši který se učíš číst

oroduj za nás Neposkvrněné Početí Panny Marie

orodujte za nás plačící skály nad Svitavou kam do děr
prchali pokojní srdcem

oroduj za nás Paní Jitřenko a Melancholické procházky

orodujte za nás rybníky kde dívky očekávaly Nanebevzetí

orodujte za nás Markomani Kvádové a Kotinové z jejichž
prachu jsme a nevíme o tom

orodujte za nás všichni z jejichž prachu jsme a nevíme
o tom

orodujte za nás sklepní kroky popravovaných při úplňku

oroduj za nás biskupe Gojdiči jehož hrob má tvé kmenové
číslo v Leopoldově

orodujte za nás všichni dosud nenarození

orodujte za nás všichni kdo neumíte mluvit

oroduj za nás zvěři která neumíš činit zlé

orodujte za nás uklízející vařící a naslouchající Marie
Marty jichž nejsme hodni

orodujte za nás matky svatých Janů

orodujte za nás nepojmenovaní a neznámí svatí

oroduj za nás kostní moučko k hnojení a mýdlo z židov-
ských těl

orodujte za nás tůně kam se skrýváme aby na nás nepadly
rodné hory

orodujte za nás úkryty kam se skrývá duch aby zůstal sám
sebou
orodujte za nás náměstí a sály kde jsme křičeli abychom
zůstali se všemi v sobě
oroduj za nás náměstí Svobody které nikdo nevymaže z rod-
ných map našeho srdce
orodujte za nás srdce která netlučete jenom ze zvyku
tohoto prvního listopadu

Zastavil se u mne chodec
a vyzýval nechodce k necestě
Jeho jméno znělo Kámen
Přesvědčoval mne o výsosti své necesty k nekrystalům
odnikud skrze nic - sliny tvoří bláto -
Smál jsem se a proto
mně rozrazil hlavu na dvě stejné části
Jenomže já jsem se smál i potom
pochopiv erozitivost částí i ránu
Kámen zemřel rozpadnův se v prach nikam nic
navíc však

měl další jméno : Pluk
A opět tentýž verš - Každý kámen je obětní
k němuž je veden Kain s Izákem

Vešel jsem v kameny dvouruční a oboustranné
abych spatřil ženu již byla dána dvě křídla
toho velikého orla aby letíc na poušť na své místo
jsouc vzdálena od hada
uzřela trpělivost nadějevstoupení
neukamenovatelných nekamenů

Ta svislost ve mně tlí s kořením zmrzačených vrb
a jinak je nazývána: Úsměv nesrozumitelných otců
a neúsměv nevnuků

183

(Ke smrti básníka)

Na popílkový stůl položila
klokočí
a řekla Až budeš hrát na Staroměstské věže
nezapomeň na pomněnky
u paty mariánského sloupu
a na rezekvítek v navigaci
Pak šla otáčejíc se po tobě
k ženě oděné sluncem pod jejímiž nohama
byl měsíc
a na jejíž hlavě byla koruna
dvanácti hvězd
Panno Maria már zašeptal Halas
a Svitava začala téct k očím Ivana Blatného
Ale on se opřel o svatovítskou věž
rozsypal po střechách korálky z klokočí
a ještě se ohlížel

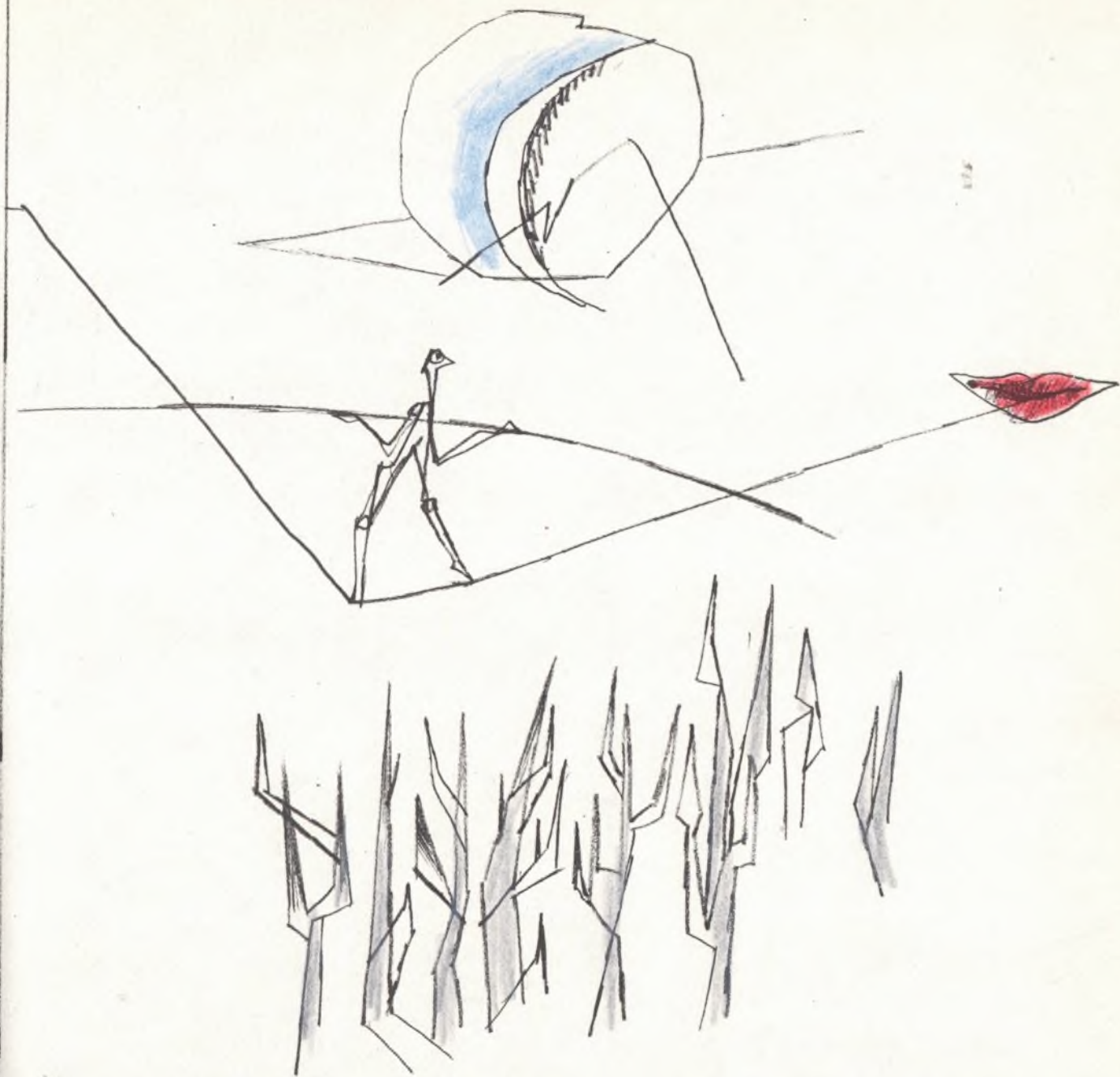
10. leden 1986

V Á N O Č N Í B L U E S

Omotám si kolem krku černý šál
až půjdeš kolem
Omotám si kolem krku šál
ne že by mi slušel ne že by mě hřál
Proto že tu sedím sám za velkým prázdným stolem

Omotám si kolem hlavy bílý mul
tak se to sluší
Omotám si kolem hlavy mul
abych neviděl ten velký prázdný stůl
ani horké oči tvé napsané černou tuší

Ruka na stole je osamělý krab
po druhé lapá
Ruka na stole je krab
Žárovka si o ni brousí dráp
a ten stůl kde sedím sám je liduprázdná mapa

Dvěstě osmdesát čtyři schody
a jeden krok na věž svatého Víta
Jako průsvitná šála
průvan z hrobky mrtvých králů
mě doprovází
na cestě k českému nebi

Den
do pryskyřice zalitý
rozhoupal srdce zvonů s modrou krví
a tebe najednou tísní bílá podprsenka

Říp hora památná
míchá zlatou lžičkou
krycí barvu řek
a já
miluji jazz
a tebe

Z třetího nádvoří odjíždí červenobílý autobus
s tvým kufírkem

Jen mu zamáváme
praporkem bleďé závratí

Tvá ruka si pohrává
s drobnou stavebnicí Velké Prahy

Pod klíčními kostmi ti brouká vůně jasmínu
právě zrozená

Daliborka odzvání lichým pověstem
a chladně šeptá
Vstupné dobrovolné

Pohnu kostmi dávných nebožtíků
aby ses bála
abych tě mohl pohladit
a koupit ti husara z perníku
přímo v Černé věži
za poslední peníz

Přívabnému kroku mé slečny
vyzvání a tleská
celé toto nepřeborné město
zarámované zlatě
do ryzí radosti
ze dne odpočinku

Ze dne malé Velké lásky

Nemám dnes peníze Nemám co kouřit

Jedl bych

Proč to oznamuji Co se tím změní

Lepkavá tíseň odmyká rezavým paklíčem

těžké zámky ochromené fantazie

Vteřiny drze bubnují na desku stolu

zeleně nalakovanými nehty

Jsem v postavení mimo hru

minutu před koncem týdne

Otloukám píšťaličku bídy

kudlou za falešný groš

a neumím se sebrat

vzít slaměný klobouk

a zahvívdat na drožku

Rozjel bych se
... touha přístavních pijáků ...
rozjel bych se drobným klusem
na zámek bělovlasého peara

Velmi důstojné stromořadí zašeptá
Vaše hůl pane
Vlhká zahrada krčí rameny

Trochu se bojím sebe sama

Těžké mračno bydlí v podkroví s holuby
Noc odříkává z paměti
svou pyšnou hrůzu

ŘEKNI NÁM SVÉ JMÉNO

Jako nejlepší frekventant hradecké obchodní akademie
jsem obdržel svatováclavský dukát
ve třiatřiceti letech jsem byl inspektorem státních drah
k tomu už musí být nějaká kvalifikace
sám předseda vlády mi poslal dekret
jímž mne jmenuje
přednostou odboru
šel jsem na úro a řekl jsem že se na to necítím
ne-jsi kádr-musíš to vzít řekli mi
pak šli černí pštrosi se stříbrnými jazyky
les zacláněl parníku když vyjížděl z vrat trafiky
dlouhé bílé štíhlé tělo
nad kopcem
září do noci jako lyže zapomenuté v písku Sahary
pak už jen dováděly cihly které lhaly že jsou sláma
dlouzí bílí kohouti šli tmou
kára stála sama opuštěna v ulici dlouhých cibulí

rýsujte

poručil nám profesor deskriptivy

vytáhl jsem revolver

a udělal jsem jeho žvanění rázný konec

jeho pohřeb se nekonal profesor totiž nepřišel

ale poslal za sebe dlouhé neznámé bílé fosforeskující
rostliny

a ty nám nikdy neřekly své jméno.

Veliká stolní lampa
Plná mokrých ručníků
Veliké rty na stolní lampě
Mokré ručníky na stole
Veliké modré kabáty veliké jako skály
Veliké modré cigarety veliké jako kabáty
Veliká stolní lampa zapouští kořeny do stolu
Veliká stolní lampa plná nahých těl

Jan Gabriel vrazil U Pinkasů do Vratislava Effenbergra
Který si právě přetahoval kabát přes hlavu
V Brně jsem potkal básníka Křepelku
Nesl kočku na nádraží bude ji posílat do Chrlic
Ohromní oranžoví ptáci zpívali nad měděnou řekou
Ten dům byl modrý jako jako vejce z tabáku

Ne zlaté zuby nejsou nejlepším řešením
Odvahu odvahu do dalšího boje
Hle vana se zdvihá
Bere si klobouk
A vychází sama do noci

Veliké mokro

Plné molů a lyšajů a lišejů

Olivrejovaný groom

Hledí s úžasem na veleještěra

Který nohu přes nohu

Se probírá módami

A zároveň trhá páva

Řvoucího jako konev na mléko

Ústřice snědá jako New York
Beraní nádherní jako večerní obleky na ramínku
Nahá ramena rybích koster
Tvůj knoflík Dulcineo
Plyne mých kamen
Rychlovlačky okolo divanu
Okna zavíraná jen při monsunu
Obrovští papíroví draci kteří jsou cítit na jazyku
Jako pšeničná zrnka

Pak se otevřela skříň cyklonu
Mandarinky nabíjely kabáty prachem
Z pecí Rakouska
Papírky do vlasů šňůra
na které se udrží ve vzduchu
Expres Vindobona
Tyče
Lucerny

Horký krupičnatý dech který ohřívá pergamen
V labyrintu lahví
Sázejících na hop nebo trop krabova šatníku

195

Jazyk vyrvaný dr. Jeseniovi
Vandruje šancemi a okolím Evropy

N E M Á M J E D N O H O J E D I N Ě H O

Nemám jednoho jediného
takového s kterým bych mohl mlčet
anebo mluvit a který by snímal mou tvář
mou pravou popukanou tvář
Všichni odešli
rozptýlení jsou
anebo zemřeli
anebo nebyli

Nejsem členem žádné
nejsem v nijaké
nikdo mě nepodpírá

Ale jsem z lidského rodu
těch kteří přešli po tváři země
pár větrem zavátých stop
velké armády na chvíli živých
a pak navěky mrtvých

Dvě tři pokolení zdobí hrob
pak je pahrbek srovnán
jméno zapomenuto
jako bys nebyl

Avšak tam z oné strany
tam v té knize
kde jména zapsána jsou
Ti kteří zpívají píseň novou
canticum novum
a prapory na věžích nebeského města

O tři roky dřív než já
se narodila Curson Mac Cullersová
Nyní je už bezmála dvacet let mrtvá
Já žiju dál

Nikdy o mně ani nezaslechla
a přece jsme byli vrstevníci a
soužili a radovali se v téže době
Ostatně neuměla česky a já anglicky jen mizerně
Až teď jsem začal Baladu o smutné kavárně
a nechal ji nedočtenou

Co na tom
odehrává se to kdesi v Americe kde
jsem nikdy nebyl a
nikdy se tam nepodívám

Třeba tam pobíhají potomci
táty mé matky kterou nikdy nespatriil protože
se narodila až když se vytratil za oceán

A současně tisíce jiných
bytostí na nejrůznějších místech světa
ty jsem také nikdy nepotkal
zrovna tak jako ony nepotkaly mne

Jen pár nás si zkřížilo navzájem dráhu
většinou jen načas
a pouze s hrstkou
jsem byl spjat
než nás smrt rozloučí neb rozdělí
Či dřív to se neví

Ale jak se máte
paní Mac Cullersová ?

Ledacos o sobě tuším
Ledacos vím
Ledacos odmítám
Ledaco se strachuji připustit

Na něco jsem hrdý
Něco ve mně trčí jako trn stesku
něco jak vábnička věčné touhy
něco jak vzpomínka nezdolné krásy
Ale něco bych rád zapomněl
něco rád smazal

Jenže tam
všechno bude naprosto zřejmé
úplně a naráz

A to bych já přece nedokázal
Na to by přece mé ubohé já nestačilo
Vše co jsem přetrpěl a protrpěl
vědomky či nevědomky zavinil

To bych přece svým nedostačujícím rozumem
a s klopýtavým srdcem
a nevidoucima očima ani nesvedl vidět

Co se to stane najednou s bědnou duší
že se změní v absolutní jas
nekonečna a věčna
anebo jaká nepředstavitelná záplava světla
každý stín zaplašujícího každou tmou prosvěcujícího
ji uchvátí do svého ohniska lásky
pravdivé spravedlivé ?

Vane kam chce
a já ho tuším
někdy i slyším jak lehounký dech
jak bubny a varhany bouře

Až jenom ty v bezmezí budeš vát!

JUVENILNÍ ELEGIE III

/0:0 - pohled skrz dvojtečku/

Jackovi Trojanovi,
který tam možná tenkrát (1952?)
na hřišti Tatranu Prešov hrál
v týmu hostů za Slávií (tenkrát
Dynamo Praha)

Motto I. Ozór, ozora - jazyk (zejména zvířecí);
mlec ozorem - vulg. mlít pantem

II. Ó, jak milujem pokrytectví,
když zapomnět jsme uměli,
že smrti býváme blíží v dětství,
než v letech, kdy jsme dospěli.

III. Čas není?
Furt se nic neděje,
ještě je nulová naděje:
nech kopajú, ako kopajú,
cez Kriván do Zakopaného
už viacrazy neprekopnú.

Už jsou to roky,
co chodili jsme s dědou na fotbal
v Prešově,
Jarkovou ulicí x/ rozkopanou okolo zpusťosené synagogy,
a tak to býval menší výlet, na kterém

můj děd vždy dlouho hovořival s - osaměvším - šachterem
 a Mlynský jarek byla už jen stoka -
 - ať byl si jak chtěl smád či žízeň -
 nikdo tam tenkrát nebyl o nic šizen,
 vždyť páchly její vody navinulý,
 jako bychom v ní všichni, nejen "oni"
 utonuli, vyhynuli,
 hostia i domácí, Židia i Slováci.
 Tak - před i po něm - zvyklý na dvě nuly,
 celý svůj život nespustím z něj oka.

A jak bych také mohl se dnes procházet
 a kam by mohla vést má cesta,
 když sousoší Trojice, kolem nějž vedla, z okraje najednou
 se ocitlo

ve středu mého rodného města,
 kde v sevření Stalinky ^{xx/} a Leninky
 v už neexistujícím rodném domě ^{xxx/}
 v náručí maminky
 bylo by málem po mně.

6.7.1985 ve mlýně - málem v půlnoci

x/ Nyní Leninova, když jsem se narodil, byla to Jarková, mezitím Martýra Majocha.

xx/ Když jsem se narodil, byla to Hlinkova.

xxx/ Obě ulice sousedí; domy s okny do pozdější Leninovy tvořily zadní trakty domů, do nichž vedly vchody z pozdější Stalinovy, která se nyní jmenuje "Hlavná ulica". Prarodiče, když je v r. 1953 vyhazovali z tzv. "nadměrného bytu" v zadním traktu domu, v němž jsem se narodil, se ještě stěhovali ze Stalinovy do Leninovy. Tyto zadní trakty byly v šedesátých letech zbořeny.

Po čertech dobře vím,
jak na tom v Pekle jsem,
nad náma dupe mim:
na budku dostal šém.

Nad náma mimi dupou
a hlavu tu mám tupou,
labuti, větvi, beze!
"...Kdo si do huby nevidí, ten si do ní vleze."

Autoru posledního verše Karolu Sidonovi
od novopečeného Ostrováka (the Islander)
that poem of schemozzle,
first of that kind from Kampa Island

/do polívky/

Kromě svých hluchých míst
už na nic nemyslím,
a básničky jsou pěšinky
prošlapané

tím vším,
zaneřádným, plným vlasů,
leč teď už prázdným holičstvím
konce všech (i mých) časů,
už prošlých, Pane.

J E N V T E Ř I N A

Jen akátové vůně van
(byla to vteřina)
dotkl se, dotkl času bran -
a člověk vzpomíná.

Jen akátové vůně dech
v poslední květnový den
utkvěl nám, utkvěl na oknech
svítáním orosen.

Byla to jenom vteřina
vzdech vůně, světla blesk?
Za to vše, nač se vzpomíná
živote dík - či stesk?

Chryzantémy, chryzantémy ...

Zlatá láva hoří v zemi,
žhnoucí kotouč v černém poli,
světelný blesk na kupoli,
slunce slavně rozsvícené
třpytnou bránu k nebi klene
pro slavnosti díkůvzdání
v písni fléten, větrů vlání.

Květná slunce, vůně není,
jenom slavné okouzlení,
čarovný svit opálový,
mlčenlivý poutník snový,
éterný van ticha, dále,
sen, který se v závoj halí -
světlo tryská v duši, v zemi -
chryzantémy, chryzantémy.

Nad lánem zlatě požatým
oblaka rosu pijí,
žár léta zpívá Královně
slunečnou harmonii:

"Jsi s borovicí na horách
a dýcháš v naše lesy,
se sloupů směle vztyčených
díváš se pod nebesy.
Na srpku stojíš měsíčním
a tvoje ruka hraje
s kotoučem duhy zářící
u zlaté brány ráje.
Azurem svítíš zázračná,
květnice naší síly -
patu, jež hada zdrtila
lilie políbily."

V korouhvi proseb, jásání
andělská peruť vlaje.
Tak žije svátek Vítězné
na srdci mého kraje.

V Z K A Z Y

Posíláš mi vzkazy po vrabcích
Posíláš mi vzkazy po svítání
Jednu větu A já čekám na ni
jako na polévku žebráci

Posíláš mi vzkazy po drozdech
Posíláš mi vzkazy po oblacích
Stojím u mříží a tvoje posly vracím
přes hory a přes ostrůvky střech

s dotazy jak žiješ jak je ti
Jak v té velké dálce za horama
před životem obtočíš tak sama

Pak se trápím smutný osiřelý
pochybnostmi jak ten vesmír celý
poslové tak křehcí přeletí

Nejdříve rozbijí se všechny skleničky
podšálky

šálky

talíře a mísy

Židle se dají pryč

A vidličky

potají hráči přinést nesmějí si

Když věnovali chvíli jiným hrám

okolo stolu posadí se na zem

a na stůl potřený arabskou gumou nebo medem

je bramborový guláš naservírován

s pívem čajem případně vínem

Je dovoleno lízat přímo jazykem jako kočka

nebo pomocí prstů

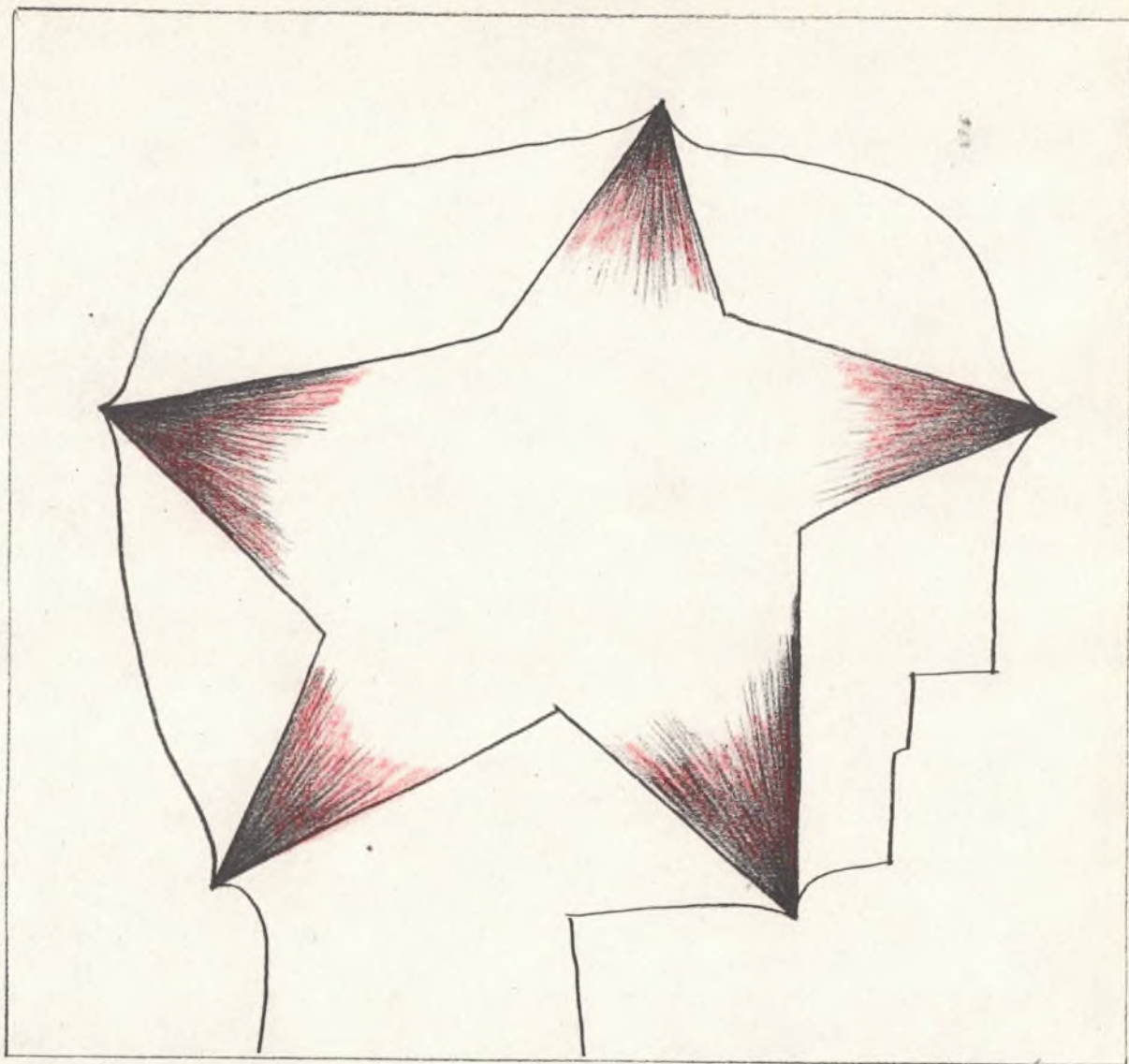
Kdo první prolíže se do středu kulatého stolu
vyhrává

Tuto hru lze hrát v pozdějších hodinách

na recepcích činitelů od laureáta státní ceny výše

Případně mohou k ní být donuceny

i skupiny obyvatel z docela jiných kruhů

24/50

Yin-Yang 87

Každý dá magnetofón nebo psací stroj
nebo aspoň počítačku či náramkové hodinky
Rodinné domky a drobné usedlosti
mohou být zastoupeny smlouvami registrovanými u notáře

Papírové peníze se smějí dávat
jen do sběru
do hry však nikoli

Potom se rozpočítávají na první a druhé
První jsou ve výhodě a dělají četníky
Ti druhořadí zvou se zloději

Četníci tiše odnesou odevzdané věci
dají je do vozů a dobře zamknou dům

Jakmile někdo řekne
"Zapalte si"
zapálí nad hlavou
zavřeným zlodějům

S M R T V L A D I M Í R A H O L A N A

Už velký,

pláču po patrech -
a chudák maminka zavírá před lidmi
a křižuje se v běhu.

Zvon se rve z Týna.

Kam ten spěch?

Na říčním hrdle tmoucích Čech
falešný briliant sněhu.

Jde oblak,

bije do dveří
a bíle káže mi ohlídat Kuřátka
v koukolu u bran božích.

Kývám...

214

Maminka nevěří.

"Budou tu jako v papěří!
Přísahám na kuní kožich!"

Chci domů.

Matka nařiká -

a v hrůze veliká plísň ten dobrý dům,
že všecek, co mi zůstal.

Je jaro,

smutná muzika.

Je jaro. Zem se zamyká
na pergamenová ústa.

Žalý už nemá,
co by plakal.

Jen routa z kouta v božím poli
do sna mi breptá: "Zestárni.
Zestárni rychle,
míň to bolí..."

A sníh se sype do homolí
jak do antické cukrárny.

Bejvalo Křič si -
a je Kušuj.

Chce se mi páchat krásnou škodu.
Chce se mi rdousit povětrí.
Upálit oheň.
Topit vodu.

Chce se mi veršů bez důvodu
na lásku, jeseň. Na dvě, tři.

Řekne se sníh.

216

Má chabý rozum.

Hrne se k hrobům mezi stromy,
jak by se bál, že uplavou.

A co když to,
co umřelo mi -

a co mám možná na svědomí -
chce mít jen více pod hlavou?

Kamkoli jdu,
cítím na sobě tvoje tělo,
jak by jsi na mně umřela.

Já zůstal živ.

Jak Donatello

táhnu je s sebou od lži ke lži -
a hledám duši bez těla.

Chce se mi spát.
Však míjejí mě herci z města...
a z okna, rdoušen Markétkou,
mává mi Faust.

Má něžná gesta -

a ruce k loktům pořezané
tvou bleděmodrou žiletkou.

K O L O T O Ć

cestou z tý plechový boudy
mi bylo ve vaťáku vedro
táh sem na zádech
propanbutanovou bombu
a myslel na svou ženu

zapálil jsem si
před budovou gymnasia
u oken
tělocvičny podíval jsem se
dovnitř bylo tam asi třicet
sedumnáctiletých holek
všechny v kalhotkách a tričkách
všechny v plynovejch maskách
bestie v teplácích
řvala povely
holky pochodovaly
a plížily se
všechny ty skvělý těla
jediná neřekla: ne

ty svý zápaďácký hadry
maj v šatnách tady čekaj
na válku studujou aby z nich
něco bylo je to zvláštní
trochu zvrhlý
co by tomu řek Seifert

dotáh sem bombu do třetího patra kopnutím
otevřel a pak jsme se dívali do kamen
a čekali až se uvaří voda
na černý kafe vyprávěli jsme si o tom
šíleným světě co nás obklopuje a o našem
šílenství

anekdoty

ty židovský

ty sprostý

ty politický

pár jich znala i německy

ale tomu jsem nerozuměl bylo nám jasný

že jestli spolu zůstaneme uvidíme naše děti

jak jdou do školy a z ní a jinač celej kolotoč bavili
jsme se

o těch prvních

kopancích všech těch zkouškách

těch krásách světa

a taky jsme se
posmívali
jeden druhému; to je pořád lepší
než se sám
šklebit do zrcadla

povídal jsem jí o těch holkách
o těch hezkejších cvičenejších;
nejzrůdnější svět bude ten
kde všechno pozorovatelný
bude nepřírozenější a zvrhlejší
než od věků zavrženíhodná postava
voayera; bude psancem psanců ten
kdo se dívá moc chytrý
jí moje uvažování nepřipadalo ale
smála se otevřela lahev povídali jsme si
a koukali do kamen kde hořela
obvyklá dávka mejch textů "jako Seifert to sice
nikdy nenapíšeš ale panáka
si za něj můžeš dát" podala mi noviny
kde psali o tý smrti
blbě
jako o všem

pili jsme to co koupila
a pak jsem si všim
že kamna hořej nějak mín
než obvykle
začal jsem počítat stíny na zdi
plyn
slyšel jako když dobře stažená struna krájí
hebký zbytky dechu
v tvém hrdle a moje kočka
vypadala najednou starší
a utahanější slyšel jsem čas
svištět okolo viděl jsem ten šíp
s kamenným hrotem
seknout o pancíř
a nechat tam šrám zlomit se věděl jsem
že strach abych nezešílel
budu mít jen tak dlouho
dokud se to nestane potom
bylo těch panáků víc my byli dva
a v šíleném smutku bylo ticho

v noci jsem se probudil víc sám
a koukal na ní
ale no jo byla tma za tejden mi to bylo jedno
a pak byla ve vařáku zima a zas vedro
a tehdy jsem na pohřeb
za havrana stejně nešel
a pořád se v noci budim
teď zas vedle někoho jinýho
koukám na ní
dívám se
a už jsem si zvyk
že právě v tý chvíli je smrt
a šílenství a samota tak akorát
nejblíž
a že některejm vtipům
stejně nikdy neporozumim
a že texty budou hořet pořád dál a pořád stejně
a bez zvláštních ohledů k živejm
holkám a mrtvejm básníkům

který se nezávisle na mě
a jako já
pohybujou v plamenech
na kolotoči

když mi bylo asi 7 nebo 8
přišla jedna z těch vln
ateismu sotva jsme přestali
mučit mouchy trhat jim křídla
topit je atd.

školní výchova zesílila všichni
jsme zjistili že tělocvikářka
začla zas skrejvat kříž
mezi prsama

skobičáky jsme vyměnili za praky
s leteckou gumou byli jsme
prostě silnější a bili jsme
pravítkama botama taškama a byli
za to trestaný
ve škole se hodně mluvilo
o zvěrstvech jezuitů

Na střepech volnosti, str.223,
za veršem:

o zvěrstvech jezuitů

[má být ještě: o tom že kosmonauti tam sou

On ne

většinou nám to bylo jedno

Autor prosí majitele knihy, aby si chybějící tři
verše do knihy doplnili - např.vlepením ústřížku.

Na střepech volnosti, str.223, za posl.veršem:

o zvěrstvech jezuitů

má být ještě:

[o tom že kosmonauti tam sou

On ne

většinou nám to bylo jedno

Autor prosí majitele knihy, aby si chybějící tři
verše do knihy doplnili - např.vlepením ústřížku.

v neděli dopoledne dávali kovbojky

a filmy o Indiánech

Lex Barker Gojko Mitič Bílá

Holubice atd.

s bráchou

jsme museli do kostela

rodiče vedli vypjatou poziční válku

s náma s komunistama s celým národem

sraženým do žumpy

prohrávali

vyjel proti nim i Pierre Brice

stál jsem na dlaždicích nad kryptama

v chrámu sv. Víta

a vzteky skřípal

malejna zubama

protože v tu chvíli Gojko

dostal svého 60týho zlosyna

a držel ho pod kostěnou kudlou

nebyl sem při tom

počítal jsem čas pohled upřený

někam

ta trpící zmučená tvář

najednou se na mě usmál

dřevo ožilo z hořících ran

sálal plamen stál jsem tam
Ježíš se na mě díval
a usmál se otevřel jsem ústa
a chtěl vykřiknout ale
mlčel jsem do pusy
mi vletěla moucha spolkl jsem jí
a všechno bylo jako dřív slyšel jsem ji
bzučet
v sobě a omdlel jsem

modlit jsem se začal později
i když Bůh má pořád
indiánský rysy

my byli ve třídě čtyři
křesťani

Kremerová...Holý emigroval Dub
je u fízlů (každej to říká)
a já se tu pořád motám
mezi kostelem a westernem

a zase jsem začal
s rozkoší zabíjet mouchy
dlaní novinama
pěstí po nich tluču

je jich tu pořád nekonečno
těch malejch slunečních tygrů
vyřezaných obloze kusem
skla přes díru
ve stěně bytu
kudy táhne

útržkovitý zprávy
o tvém životě
se dozvídám jen od různých známejch
když se tak žvaní
o všem o všech
často teď chodím na návštěvy
pod blbejma záminkama
jako jsou například
knihy
přednášky
půjčování a vracení
mně nepotřebnejch věcí
útržkovitý zprávy o mým životě
se můžeš například dozvídat
z těchhle věcí který píšu
ale to je všechno vymyšlený
takže mě děsí
ten obraz kterej si o mně
děláš

nikdy jsem ti nic nezamlčel
jen jednu věc
když jsem tě naposledy doprovázel
v noci pustým Smíchovem
v té dlouhé ulici vedoucí do svahu
viděl jsem oknem přízemního bytu
oběšence
ty ne
díky své malý postavě
byl to starej muž
kdykoli jsem tě v noci doprovázel
ještě svítil
asi četl
nebo pil
nebo plakal
teď visel od stropu
nohy nad podlahou
tak na vzdálenost židle
do obličeje mu vidět nebylo

visel zády ke mně
povídala jsi něco důležitýho
a byla naštvaná že tě neposlouchám
ten oběšenej muž tě taky neslyšel

předstíral jsem že si zapaluju cigaretu
abych si byl jist
ale visel tam nepohnutě mrtvej
šli jsme dál
protože ty bys mi nevěřila a chtěla ho vidět
musel bych tě vzít na ramena a vysadit
to se mi tehdy nezdálo
byl jsem s ním radši sám
a s tebou taky
teď ale lituju
že sem ti ho neukázal

P O Z D R A V J A N O V I

Jsi moje nejlepší báseň
a samozřejmě něco mnohem víc,
jsi to moje, na co nechci mít právo,
jen aby dýchalo z plných plic.

Jsi vzdalující se svatební nápěv,
jaro, jež se chce stále obnovit,
sám sobě nepatříš víc než bouře
toužící stvořit klid.

Jsi. Vzdálený tak blízko
jak severní záře pólu
jsi moje nejlepší báseň,
čím méně mi patří, tím víc jsme spolu.

Muži stojí na ostrovech,
kam nemám namířeno.
Je tam ticho, málokdy je slyšet pláč nebo smích,
ale každý ostrov má své jméno.

Vlastně jsou to lodi,
úplně nebo skoro bez posádky.
Nevidět kapitána, který je vodí,
kolébají se na vlnách tam a zpátky.

Když přijde bouře, mnohé zaniknou.
Ostatní se vracejí v konvojích.
Nový kapitán je vede tmou,
tvář má ve stínu, hlas v bouři ztích.

Ještě nebylo jaro,
a les už žloutne v tváři.
Ještě jsme se neohřáli,
už přichází září.

Ještě jsme léta neužili,
už kouř stoupá z dědiny.
Ještě jsme nezačali žít,
už máme na skráních šediny.

ZATÍMCO SPÍM

tajemnice mých snů zase překlepává
přes černou pásku do astrálních znaků
mé nečitelné rukopisy a já se hrozím
až mi při probuzení předloží k podpisu

s v ů j životopis

Závidím ptákům za nimiž se zavírá vzduch
závidím rybám za nimiž se zavírá voda
jenom já nejsem zajedno se svými tahy
jenom já nejsem a musím být načisto
přepsán přes černou pásku noci

Poutníku z daleké cesty
podobá se má tvář
tabulka z hlíny popsaná klíny
z fragmentů složená

ne celá

Zamyšlenou rukou snímám
nečitelný zlomek čela
klínové šipky ukazují k rozvalinám
starobylého města Ur

Stále se vrací mnohokrát přetržený
stále navazuje na to nástupiště
kam má zase přijet po dlouhém zpoždění
na Wilsonovo nádraží ověnčený vlak
o kterém se nám pořád zdá i když nádraží
jinak se jmenuje a jinak vypadá .
hodiny ukazují jiný čas a jiné tváře
a v jízdním řádu českého snáře
projíždějí příjezdy a odjezdy jiných vlaků
a s kým jsme se rozloučili znovu se loučíme
Sbohem! A nashledanou!

- - -

Rozcházíme se do svých rozloučených domovů
a nemůžeme se rozejít jdou stále s námi
důvěrně známým hlasem mluví o návratu
o zpátečních jízdenkách v zemi milovanou
a to už se zase shlukujeme na tom nástupišti
ampliony ohlašují narůstající zpoždění
očekávaný vlak nepřijíždí
projíždí a jenom krátce tady staví

ne nikdo se nevrací jiní zas odjíždějí
tak tak že stihnou čas nastoupit a zamávat

Sbohem! A nashledanou!

236

- - -

Běžíme ještě podél oken rychle se vzdalujících
jako bychom v poslední chvíli chtěli naskočit
a pak se rozcházíme nevíme ještě kam
naskakujem na chodníky které nám ujíždějí
se zamčenými domy do bezútěšné noci
konečně na znamení důvěryhodného klíče
zastavíme povědomý dům odmykáme dveře
a stoupáme po schodišti ze samých stupátk
na sebe naskládaných ze zmeškaných nástupů
pozdě se vracíme domů ale tam není
nač rozsvítit slepé světnice bez oken
které se ve vlaku stěhují za lepší vyhlídkou
a naše domovy nejsou než potemnělou čekárnou
kde zase liatujeme v jízdním řádu českého snáře
kdy má projet kdy se má opět vrátit...

Pro dlouhé zpoždění sotva tušíme
kdo má vlastně přijet co se má vrátit
a to už rozčileně přecházíme po tom nástupišti
a čekáme jako už mnohokrát na věci příští
mezitím narůstá nástup další emigrace

Sbohem! A nashledanou!

Jenomže zpáteční vzpomínky na zemi milovanou
pozbývají platnost ve světě který ztrácí paměť

237

Ale přetržený sen znovu navazuje
na vagony vyřazené na slepou kolej
odsunuté přisunuje a vlak s novou nadějí
překotnou rychlostí dohání své zpoždění
nikde však nestaví projíždí
pražským nádražím a dělá přes ně škrť
kdosi se mu vrhá pod kolo aby ho zastavil
valí se však přes něho dál
krvavou skvrnu třeba rychle smýt
rozehnat hlouček zpátky do čekáren
a zítra již nikdo neví čím to byla smrt

C H T Ě L A B Y C H

Chtěla bych držet pevně
v ruce svoji knížku
tak jako držím
každou noc
svůj sen
Spolehlivý program
Jenom ráno
hlavu mám jinde
knihovna je prázdná
a na zemi místo koberce
je žlutá tráva
nejspíš sežehlá černým ohněm
nebo slehlá růžovou zimou
dvír visí v okně
přesně obráceně
Koupelna
sšeřelá márnice
studená keramická
s chladivým sarkofágem

●

a s lahvičkama olejů
Jenom se do něj položit
a prožít svůj noční sen
Místo snu
zelená skřetice
noří se v nový den

Všechny že odešly ti lásky?
Která je jedna?
Jediný konflikt
máš se svou ženou?
Had
krásná paní celá v černém
Noc Ty
Ráno Jiný
chtěla bych dovolenou
Jedno podzemí
vystřídáno undergroundem
rytmus úpadku
Strhující hudba
Tygrím skokem vpřed
(podřep, ruce zatnout do vzduchu
a nádherný let)
Dopadneš vždycky jen
na milovanou bytost
Co bude zítra
zajímá mě ještě

co bude tuto sobotu
počítám neplodné dny
abych se mohla vykašlat
na roky
které mám před sebou

Tak
a jsem

Plná plná až se zalykám
Jsem lepkavě plná
zatímco ty si lítáš
Stála jsem nad řekou
vysoko
kousek od Slivence
ten den kdy mi ukázala
Zuzana modrý kámen
co na svém úzkém krku nosí
aby se jí nepodařilo vzletět

Z výšky úžasné
jsem se snesla
k tobě
vidíš
a tys mě přibil
k Zemi
svou rozkoší

Zbývá mi ještě
rychlá jízda autem
vždycky dlouho do noci

V Í T R

Na stole

Bílý

List

A obálka

A žlutý

List

Se stromu nade mnou

A na tom bílém

I na tom žlutém

Můj stesk

Má zoufalost

Má naděje

čím blíže k podsvětí
tím zchátralejší
městečka na cestě
tím horší hotely
a pomalejší vlaky

čím blíže k podsvětí
tím horší doutníky
tím horší verbež přistupuje
štěnice koušou víc
povídat není o čem

a vlak se vleče

Les
vyčkává. Starý, škodolibý
les

Pojď, pojď, hledej
Je to někde, nevím kde
Schoval to tam, nevím kdo
Je to něco, nevím co
Hledej, hledej

Ve strži
hledej dveře
mezi kořeny

Jsou tu sklepy
do kterých se sestupuje
po dlouhých kamenných schodech

hluboké sklepy
a v nich
tvé kroky
tvůj dech
a cizí smích

S T A R Ý P E S

Chodil jsem po horách.
Zvadlý, špinavý sníh ležel na stráních.
Ve vzduchu byl cítit kouř.
Od rána již drobně pršelo.
Nebylo slyšet hlas ptáka.
Ve sněhu nebylo stop zvěře.
Lesy dušené popílkem mlčely.
Nic se nehýbalo.
Ani větvička, ani lísteček se nepohnul.
Uplakané, nemocné dni.
Dni prolezlé morem.
Slunce podivně svítilo.
Takové jsem ještě nikdy neviděl,
jako chladná svíčka u rakve zemřelého.
Neurčité, bledě oranžové slunce.
Plesnivějící, vodou nasáklé dřevo chalup.
Z mokrých zdí šlo lezavé vlhko.
Okénkem jsem viděl stařenu zahalenou do deky.
Pila čaj, z kterého se nekouřilo.

Z Maxovského ústavu vyšly dvě jeptišky
se skupinou chovanců.

Malomyslné, mrtvé tváře.

Něco si mumlajíce,
vztahovali po mně ruce.

Všechno bylo těžké.

Těžko se šlo po rozmočeném sněhu.

Uslyšel jsem vedle sebe tiché našlapování.

Podél nohy mi šel opelichaný, starý pes.

Jeho nehybné oči svítily vzteklinou.

Z mordy mu vytékal pramének slin.

Každou chvíli jsem čekal,

že mě kousne.

Neměl sil.

Snad mě ani neviděl.

Nevnímal mě.

Šel mi těsně u nohy dívaje se před sebe.

Co chvíli zakopl o hroudu sněhu.

Promluvil jsem na něj.

Ani se neotočil.

Zastavil jsem se.

Zastavil se taky.

Vyrazil jsem dál a on taky.

Blesklo mi hlavou,

že patří ke mně, navždy, navždycky.

Najednou zmizel.

248

Zamrazilo mě v zádech.

Bylo to znamení.

Znamení hniloby, rozkladu a smrti
bez naděje na nový život.

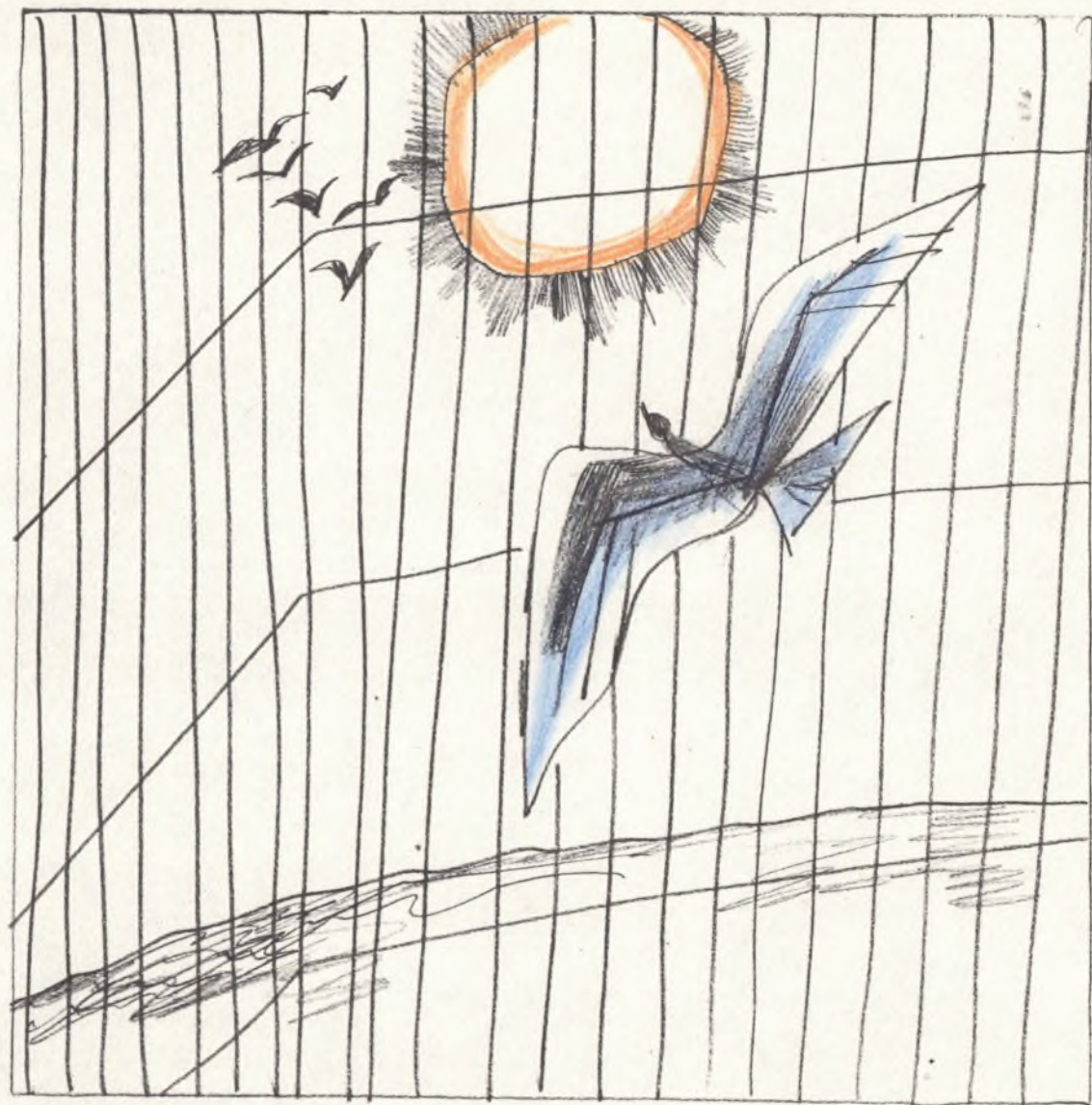
V sobotu jsme šli s Malířem na burčák.
Šel s námi ještě Honza, syn Sochaře.
V Mostecký jsem zafркаl a Malíř začal
krkat a já jsem chrochtal a von pištěl,
a to všechno hezky nahlas, protože
jsme vlastenci a chtěli jsme ukázat
všem cizákům, co u nás žije za krásný
blázny a cenili jsme na ně zuby
a divoce vrčeli na ženský pohlaví
a vyli jsme jak měsíční vlci a bylo
to výborný, protože všichni cizáci,
co jsme potkali, vyvalovali bulvy,
co u nás žije za divný blázny, a tak
jsme dochrochtali k Lišce Bystroušce,
kde jsme si koupili litr burčáku a
protože byl dobrej, tak jsme si
koupili ještě jeden a protože byl ještě
lepší, tak jsme si koupili ještě jeden,
a protože jsme byli už dost zdrátovaný,

podařilo se nám sbalit dvě holky a
jeli jsme k nám domů a ony nám udělaly
večeři, nadlábli jsme se a kecali vo
všem možným a já jsem usnul v křesle
a ostatní myslím taky a když jsme se
probudili, udělaly nám snídani a vypadly
a my jsme vytáhli s Malířem flétny
a zahráli si Jistebnickej kancionál a
Abecedu od Mozarta, já na sopránku a
Malíř na altku a šli jsme na burčák,
protože včera byl moc dobrej.

Šel jsem po nábřeží.
Bylo krásné, blankytně modré nebe zimního
dne. Teplo jako na jaře.
U Palackého mostu plavalo snad tři sta labutí.
Koupil jsem rohlíky
a šel je krmit.
Rvaly mi je přímo z ruky.
Štípaly mě do prstů.
Někdy jsem až zasyk bolestí.
Z palce mi tekl pramínek krve.
Bylo mně to příjemné. Vůbec se mě nebály.
Měly asi pořádný hlad.
Nejdravější bylo strakaté mládě, které
mi vlezlo skoro až do klína.
Odkud asi přiletěly?
Ze Švédska? Z Norska?
Letící labutě jsem viděl jenom jednou
a nikdy na to nezapomenu.
Letí skoro vždy v noci a orientují se
pomocí hvězd.
Díval jsem se do jejich krásných očí.

Řeka byla špinavá, pokrytá olejem.
Dělaly, jako by se jich to netýkalo.
Díval jsem se na ně a bezděky
mi vyhrkly slzy a hned na to
jsem se zachvěl. Cítil jsem něco velikého,
silnějšího než já. Nedokázal jsem
na to přijít a celý den mě to strašilo.
Vylezl jsem na Vyšehrad,
procházel jsem se hřbitovem
a hledal známá jména - Svatopluk Čech,
Dvořák, Teige, Čapek, Hora.
Jenom u jednoho hrobu jsem se zastavil.
Byl to hrob Karla Hynka Máchy.
Byl to jistě jeho hrob, protože byl
zchátralý a neudržovaný.
Jak jsem byl rád, že na něm
nebyly žádné kytky a věnce.
Na náhrobku jsem uviděl hlavu.
Její vlasy cuchal zuřivý vítr
a z úst jí zněl výkřik valící se
hřbitovem - Daleká cesta má! Marné volání!
Obešel jsem po hradbách celý Vyšehrad.
Vltava se v poledním slunci úlisně leskla.
Sešel jsem bránou dolů k Výtoni.

Do její klenby jsem
zařval - DALEKÁ CESTA MÁ! MARNÉ VOLÁNÍ!
Prostora můj hlas několikrát vrátila.
Paní s malým děckem se na mě pohoršlivě
podívala myslíc si něco o nebezpečných bláznech.

24/10

March 87

"Do dějin vcházejí jen ti zcela upřímní, upřímní a sobě věrní až do flegmatickosti; ti, jimž záleží na úspěších na literárně konském trhu a jeho slávě tak málo jako na loňském sněhu; co nejvíce svoji a co nejméně cizí; ani noví, ani starí, ani zelení, ani žlutí, nýbrž právě: svoji, svoji... A blázni cizích frází a hesel, has-troši cizích poz padají do propadliště, dříve než se po jevišti rozhlédnou; a žalostná jest smrt jejich mezi šváby, krysmi, novináři, divadelními režiséry a jinými modními panáky z krejčovských nebo holičských vitrin."

F.X. Šalda, O t.zv. nesmrtelnosti díla básnického

Jako by F.X. Šalda tušil, jak bude jednou česká poezie rozdělená, a to oficiálně, s úředním puncem, před tváří všeho publika. Literární koňský trh byl přece otevřený fermanem o vzniku Svazu čs. spisovatelů, a pokud na něj vešel někdo, kdo byl byt jenom trochu svůj a chtěl svým zůstat, zakázali mu vstup na tržiště nejpozději po osmašedesátém roce. A "blázni cizích frází a hesel" prodávají od té doby své literárně koňské zboží ve velkém, stávají se zasloužilými a národními handlíři, "řídí" literaturu a bdí

nad její ideovou čistotou. Bylo by snadné ukázat, jak společlivě se jim podařilo rozlít svou bezvýznamnost, odcizení a frázovitost i do oblastí, které mívaly v české poezii tradičně vysokou úroveň a klíčový význam: cizota už vane i z jejich básní o domově, o české krajině a často je to jenom blábol, posešíváný z takzvaně poetických metafor. Bylo by to snadné, ale proč o tom tedy psát?

Mnohem riskantnější, a proto i zajímavější, je pokusit se naznačit proč, jak a čím jsou svoji ti básníci, kteří se rádi neradi, dobrovolně nedobrovolně, literárnímu koňskému tržišti vyhnuli, nebo z něho byli jako nepohodlní rušitelé dobrého kšeftu vyhoštěni.

Na rozdíl od otcovských generací, jejichž životním zážitkem byla první světová válka a po ní osvobozující vítězné zakončení národního obrození, které přineslo zázračně nové možnosti a perspektivy, životním zážitkem generace, narozené kolem roku 1920 a generací následujících, je hluboké národní i osobní pokoření, dodneška neukončený řetěz ponížení, ústrků, vylučování a přijímání, nejistoty a čtvrtinových a polovičních existencí. Žádná generace neměla tolik básníků a spisovatelů zavřených a odsouzených na řadu let do kriminálů, žádná generace neměla tolik jmen různým způsobem a různé míře na indexu, žádné generaci se tak často nehrabali policajti v soukromém životě i v papírech, žádná neprožila tolik neradostných a planých roků a odchodů

do emigrace. Tradiční, typicky česká, v základu pořád ještě vlastenecky konstruktivní lyrika, postupem času se mění v kvílení, skřípot a drhnutí, vznikající z úzkosti a úzkost oslovující. A ovšemže to už není jenom česká úzkost, ohrožení je univerzální, nacionalita jako východisko a program ztrácí na významu, zpochybnění existence národa jde ruku v ruce s ohrožením samotné lidské identity, pravdy v člověku a o člověku. Poezie bez ní nemůže být, proto je nebezpečná.

Ideologie, která si dělá monopolní nárok na pravdu ve všech oblastech, nemůže vedle sebe trpět umění, které odedávna vydávalo nejpřesnější a nejkomplexnější výpověď o člověku a už dávno odhalilo osudnou vratkost umělých koncepcí, které, ať jsou seberoзумnější, ba tím víc, čím jsou rozumnější, tím jsou absurdnější tváří v tvář prastarým, nesmazatelným rysům lidské povahy. Umění, které neslouží, musí být vymýceno alespoň tak daleko, kam sahá paměť současníků, co nelze z minulosti zapřít, musí být aspoň zdeformováno nebo vykradeno.

Mrtvý Halas musí být exemplárně zavržen, aby mohla být zavržena nebo aspoň zastrašena a vykolejena celá generace, kterou poznamenal svou lidskou laskavostí a uměleckou opravdovostí. Úmyslně se vyhýbám jménům, protože tím bych prováděl pošetilý výběr a sestavoval pořadí. Jisté je, že z velkých básníků této generace, kterým právě Ha-

las ukazoval, jak a čím mají být svoji, jenom málokterým se podařilo napsat a vydat to, co by byli opravdu napsat chtěli, jejich knížky vycházely vesměs opožděně, ve změněném pořadí, s přerывy, pauzami a ještě namnoze díky složité redakční diplomacii. Místo původní tvorby vznikaly v lepším případě znamenité překlady i adaptace cizích látek, v horším případě rafinovaně promyšlené kompromisy, kde se falešným optimismem vědomě platilo za špetky pravdy, a nakonec i veršovaná menu podle ideologického receptu. A už tu byly mladší ročníky, děti problematického vítězství, ochotné zastoupit váhající "starce" v oficiální přízni, naivní nadšenci, kšeftaři, ale také už z cizích pádů poučení cynici a taktici. Za pár let ani oni nebyli ničeho ušetření a trpkost, zklamání a ponížení, s nimiž se museli vyrovnávat, přinesly množství hořkých básnických zpovědí, plných sebeobviňování.

Jestliže se generace přelomu století neustále znovu pokoušely definovat vztah individuum - svět (a ten svět byl převážně vlast, domov, tradice, pokrok) se všemi hořkostmi, ale přece jenom s přesvědčením, že člověk je tu cosi *à priori* pozitivního, perspektivního, současná česká poezie, od "starých pánů" až k autorům prvních knížek, se od této jistoty neustále vzdaluje, se stupňující se skepsí a zoufalstvím strhává člověku jednu masku po druhé, stále umanutěji sonduje v lidském nitru a vynáší na povrch

nepohodlné pravdy o lidské podlosti a skličující sdělení o nevědomosti a bezmocnosti.

Přináší to samozřejmě hluboké změny v básnickém jazyce i metaforice. Oproti předválečné poezii, která, třebaže v ní byla řada nezaměnitelných osobností, měla v poetice také své loci communes, experimenty současnosti se ubírají často zcela protichůdnými směry. Na jedné straně tradiční zpěvnost a sdělnost básnického obrazu ustupují před úsilím zbavit právě jazyk básně jakéhokoliv klišé, odhodit čtenářsky vděčné rekvizity české poezie, které pocházejí ještě z minulého století, koncentrovat se na sdělení, které samo musí mít sílu básnického obrazu - na druhé straně se jiní autoři vracejí k Máchovi a ještě dál, k baroku. Ne ovšem ve smyslu archaizace a návratu k jednotlivým poetům a jejich přece jenom neširokému slovníku. S určitou nadsázkou řečeno, vznikají dnes neobarokní skladby, které se inspirují dramatickou vyhroceností tehdejších konfliktů a částečně i jejich jazykovým a metaforickým materiálem, aby vyjádřily dramatickosti niterných konfliktů současnosti a jejich metafyzické rozměry.

Jsou tu i návraty k bohatým zdrojům lidové písně, ostatně také převážně barokní. Současní básníci se k ní vracejí ne proto, aby vytvářeli její ohlasy, ale aby principy její metaforické výstavby, spočívající v konfrontaci dění v přírodě s pohybem v lidské srdci, transformovali

do současného světa, který člověka obklopuje civilizačními výtvary a jejich, aspoň potenciálně poetickou dynamikou. Nechybějí ani pokusy demaskovat bezobsažnost jazyka frází rafinovanými slovními variacemi, nebo se prostě těšit z nezvyklých slovník kombinací, které udržují a povzbuzují živý smysl pro mnohovýznamnost slova. Jestliže někteří básníci, ve snaze oddělit svůj intimní okruh od všeobecné, zdrcující vulgarity, přestupují práh sdělnosti a nabízejí spíš tušení než komunikaci, v jiné vrstvě současné poezie se naopak setkáváme s naprosto jednoznačnými, posměšnými, útočnými, lidově střiženými verši určenými pro jeden den a jednu situaci. Ale zas také s osobitým využitím pokleslé hospodské řeči a slabomyslných výroků byrokratů, často systematicky deformujících základní rysy jazyka, k odhalení bídy lidské existence v tomto reálném, a přece v mnoha podstatných stránkách naprosto nesmyslném světě.

Současná poezie autorů, kteří doma nemohou publikovat, je poezií probuzenou ze snů. Básník přestal být národním prorokem a pěvcem, stal se stále zraňovaným, bolestivým místem české duše, které chvějivě vnímá a dramaticky reaguje jak na změnu povětří, tak na vnitřní chorobné procesy v organismu národa. Básník i jeho čtenář si na tuto novou situaci musí teprve zvykat. Lidé se naučili přijímat vysvětlení, že nerozumějí soudobé hudbě nebo výtvarnému

umění proto, že nepochopili jejich pracovní postupy, jejich "slyšení" a "vidění", ale těžko připouštějí, že by neměli porozumět textu, psanému v jejich mateřském jazyce. Poezie, která jim nezpívá, která jim neglorifikuje symboly jejich národní identity, která od nich vyžaduje soustředění a vlastní fantazii, musí je přesvědčit, že úsilí, které věnovali na to, aby se dobrali jejího smyslu, se vyplatí, že to, co se z ní nakonec dozvěděli, zážitky, které jim poskytla, nejsou jenom zašifrovanou banální zkušeností, kterou znají z denní praxe. Velcí básníci a dobří čtenáři poezie vědí, že v tom, jak poezie vzniká i jak je vnímána, je vždycky kus krásného tajemství a pradávné mystiky.

Moderní poezie je neobyčejně složitý a citlivý nástroj lidského poznání, který pracuje s melodií, se zvukem i významem slova, který se jejich prostřednictvím dotýká všech smyslů, ale i krajin citů a rozumu. Proto se současnost, která hledá východisko z totálního ohrožení existence lidského rodu, současnost, v níž už nejde jenom o představbu společenských systémů, ale především o rekonstrukci člověka, vyžadující hlubinné, nesentimentální poznání jeho základních vlastností, pudů, zájmů a skutečných potřeb, nemůže bez své poezie obejít. A to, co dnes slyšíme

jako úzkostný, temný, drsný chór, je jenom nutným předzpě-
vem ke skladbě - navzdory všemu, co kolem sebe dnes vidí-
me - snad podstatně radostnější.

JAN TREFULKA

N A D A L M A N A C H E M B Á S N Í V Ř E Č I

V Á Z A N É

Almanach české poesie osmdesátých let vznikl z přirozené nutnosti podat svědectví o stavu našeho básnictví. Pořadatel o něm hovořil i s Jaroslavem Seifertem krátce před jeho odchodem. "Už jsme to měli udělat dávno," řekl tehdy; proto i Seifertova poslední báseň v čele našeho sborníku, když už další slíbené verše nemohl napsat.

Tento sborník "básní v řeči vázané" řečeno s Václavem Thámem sleduje především výpověď poesie. Chce, aby promluvila za sebe i za širší pospolitost; nevydává se tu ideový manifest, nevytvářejí protestní gesta, nepózuje pro budoucí posuzovatele. Společným jmenovatelem je řeč poesie, neboť právě ona promluvila nejautentičtěji o myšlenkách, citech a prožitcích individuálních i věcech společných v posledních letech od roku 1969. "Lyrika je zvláště hodnou oblastí," praví Václav Černý, "aby s jejího stanoviska byl nazřen a objasněn s o u d , jež o své povaze a svém osudu pronesl český tvůrčí genius."

Nevystupuje se tu ani tak "proti" jako spíše "pro". Pro šíři kulturního prostoru, pro volnost duchovního živo-

ta, pro nejrozličnější způsoby uměleckého výrazu. Snad na to vše máme na konci dvacátého století národní nárok. "Poesie je krví svobody," napsal o niterném vztahu básnictví a lidské existence František Halas. Poesie okysličuje svobodný život. Není poesie bez svobody, třebaže to je načas jen svoboda vnitřního asylu a zůstaly z ní jen střepy. Mohli bychom jistě Halasovu větu i obrátit, neboť svoboda je i krví poesie; nemůže jí být otroctví a poníženost ducha.

"Udržet stráž v tom strašném ležení" napsal kdysi na počátku válečných let Jiří Orten. Uvádíme-li almanach citátem z jeho sbírky Ohnice a nazýváme i sborník podle jednoho Ortenova verše, netřeba v tom věru vidět jen náhodu. Slyšíme z jeho díla výzvu k nepodlehlosti a čistotě "na střepích volnosti" přes hranice téměř celého půlstoletí. Tehdy i nyní bylo básníkům - a nejen jim - dáno prožít úzkost základní: úzkost o existenci českého ducha, o jeho mateřštinu, o zachování člověka v nás, o hlas umlčovaných, kteří se přese všechno rozhodli "nemlčeti za takových nocí".

Všechny básníky tohoto almanachu, mladé i starší, autory různých společenských názorů i rozdílných uměleckých metod, spojuje stejný úděl: nemohou zatím ve vlastní zemi veřejně tisknout své verše, vydávat knihy a hovořit ke čtenářům a posluchačům. Uchýlili se proto do asylu strojopisů, Petlice, Edice Expedice, České expedice, Kde do-

mov můj aj., rozšiřovaných jen v malém počtu, jak umožnuje i příslušný autorský zákon. Jejich hlas dosvědčuje, že zůstali věrni sami sobě a že se dobrali i širšího a účinného poselství.

Soustřeďují se tu v nových posud netištěných básních čtyři generace umlčovaných autorů. K nejstarším, narozeným na počátku tohoto století, počítáme ještě i básníky Kostohryze, který zemřel v roce 1987 krátce před opisem sborníku, Maralíka, Vokolka a Čivrného. Druhou skupinu autorů kolem šedesáti let věku tvoří básníci narození v prvních letech samostatného Československa (například Hauková, Hiršal, Rotrekl, Šiktanc, Červenka). Další kapitolu české poesie píší básníci, kteří přišli na svět ve čtyřicátých letech (Kabeš, Stankovič, Wernisch a jiní). A zcela logicky se přiřazují nejmladší básníci z českého undergroundu i z dalších vrstev mladé generace (Krchovský, Topol, Zmrzlík a další).

Doufáme, že se nám podařilo tímto výběrem vyklenout široký oblouk české poesie od nositele Nobelovy ceny až k nejmladším debutantům, postihnout její základní tendence i různorodost jejich hlasů a výpovědi. (U jednotlivých autorů uvádíme rok jejich narození.)

Přestože jsme usilovali podat v tomto almanachu co nejobjektivnější a nejúplnější obraz současné české nepublikované poesie, připomene nám čtenář možná i některé jmé-

no, které tu postrádá. Několik autorů se domnívalo, že by si otištěním svých veršů ve sborníku mohli uzavřít cestu k veřejnému publikování v blízké budoucnosti. Další se obávali i různých nemilých eventualit. (My si však myslíme, že tento almanach může právě naopak upozornit lidi dobré vůle a skutečné odpovědnosti na básníky, jejichž dílo se bezdůvodně umlčuje.) O jiných autorech jsme nevěděli, i když lze předpokládat, že existují - zvláště mezi nejmladšími - a píší, zatím zcela neznámí.

V posledních letech vyšlo u nás několik oficiálních antologií k různým jubilejím a dalším příležitostem. Jak doložily kritické ohlasy, chyběla jejich iniciátorům vůle podat nezkreslený, pravdivý obraz české poesie. Ze stejného postoje vycházeli i pořadatelé nedávného sborníku českých a slovenských veršů vydaných v Paříži ve spolupráci s UNESCO, kdežto dvousvazkový výbor české lyriky, jejíž vydali v Německé demokratické republice, pokusil se o věcnější pohled, i když se vyhnul období nejposlednějšímu. V tomto sousedství je almanach "Na střepech volnosti" nersrovnatelný, protože se zaměřil důsledně k dnešku, k básnické současnosti soustavně potlačované a umlčované.

✱

Snad by mohl i náš sborník inspirovat nakladatele, aby byla jednou připravena úplná antologie současné české

poesie, která by obsáhla nevydávané básníky z domova i autory žijící v cizině a přirozeně také verše těch, kteří dnes tisknou bez omezování, pokud mají co říci osobitostí svého poetického sdělení i myšlenkovou závažností. Naděje, že tato hodina nového hodnotícího kódu není již příliš vzdálená a že se i poesii dostane práva být sama sebou, svobodně mluvit ve svobodné zemi ke svobodným občanům, prostupuje i stránky almanachu "Na střepech volnosti".

ZDENĚK HRUBÝ

E R R A T A

Omluvte nesprávné číslování u stránek 93, 109 a 114. Bylo zaviněno při opisu; text je však správný a žádné básně ve sborníku nechybí.

J a r o s l a v S e i f e r t
Sen / 3

I v a n A n d r e n i k (1921)
Zelený čtvrtek / 5
Umírající / 7
Epilog / 9

E g o n B o n d y (1930)
Četl jsem právě / 12
Jaké právo / 13
Jistě člověk chce všechno / 14

P e t r B u r i a n (1945)
Březen / 16
Není-li Boha / 17
Na dosah třetího tisíciletí / 18

M i r o s l a v Č e r v e n k a / 1932 /
Podívej, trhám / 21
Zahájení Pražského jara / 22
Tomáš apoštol / 24

Lumír Čivrný (1915)

268

Tři dechy / 26

1, 2, 3

Bohumila Grögerová (1921)

Instalatér / 34

Dva dopisy / 35

Návštěva / 38

Jiřina Hauková (1919)

Sonet / 40

Byli moji přátelé / 41

Cepiny slov / 44

Zbyněk Hejda (1930)

Variace na Gellnera III / 45

Podzim / 46

Pour S. / 47

Josef Hiršal (1920)

Zeď / 50

Kročan / 52

Děšť / 54

Josef Hiršal - Bohumila Grögerová

Entropický text / 56

Strukturální text - adjektivní / 57

Strukturální text - substantivní / 58

J a r o m í r H o ř e c (1921)

Řeč vzali do vazby / 59

Zplnomocňuji ticho / 62

Ani jediným plamenem / 65

P a v e l J a n s k ý (1928)

Nokturno I / 66

Jestliže tomuto večeru / 66

Pijeme těžké víno, husté, kořeněné / 67

Je pravda, že za takové noci / 69

J i ř í J i r á s e k (1932)

Nuda je cit / 72

Nevinátka / 74

Prší / 76

M i r o s l a v M. J i r e c (1954)

Je čas z mrtvých vstát / 77

Variace I / 77

Variace II / 80

Variace III / 82

I v a n J i r o u s (1940)

M. (30) / 85

Da capo al fine / 87

Jestli mě necháš umřít dřív / 88

V ě r a J i r o u s o v á / 1944 /
Zaměnitelné dny / 89

x x x / 91

Andělské zvonění / 94

E m i l J u l i š / 1920 /

Dospělost / 96

Pod malovanými stropy / 98

Hejno ryb proplová okny věže / 100

P e t r K a b e š / 1941 /

Dopřej mi štěstí být šťasten / 102

Těžítka / 104

Tříkrálová / 107

Z d e n ě k K o ň a k / 1919 /

Věř jenom svému srdci / 108

Slova / 113

Sbohem Jaroslavu Seifertovi / 115

J o s e f K o s t o h r y z / 1907 - 1987 /

Ale jak smutný / 117

Neschůdná cesta / 120

Marnotratný syn / 121

I v a K o t r l á / 1947 /

Opuštěné synagogy na Moravě / 123

Když se přiblíží jaro / 124

Jsme obviněni pamětí / 125

J. H. K r c h o v s k ý (1960)	271
Prach na kytáře s jednou strunou / 126	
Pod bílou zdí / 128	
Bylo mi dneska tak smutno z mých vlastních slov / 129	
E d a K r i s e o v á (1940)	
Na hoře svatého Václava / 130	
Mezi pannou a babou / 133	
Šedé volavky našeho štěstí / 135	
J i ř í K u b ě n a (1936)	
Noc v hrobě / 137	
Vojtěchův slavníkovský sonet o nikdy neskončené krevní mstě Amora a Erosa / 139	
Múzy / 141	
M i l a n M a r a l í k (1912)	
Generace / 142	
Jarní svita / 145	
Poeta Osipu Mandelštamovi / 147	
L e n k a M a r e č k o v á (1963)	
Sluneční paprsky / 148	
Tam někde / 149	
Noc / 150	

F. D. M e r t h (1915)

Jíní s Hölderlinem / 152

Chuť chleba / 154

Sesutí stráně / 155

J o s e f M l e j n e k (1946)

Naprosté motivy / 156

Slepecké písmo / 157

Vzdalování / 158

J a n N o v á k (1938)

Život věčný / 159

Hrozny, po Celanovi / 160

Žnec / 161

L a d i s l a v N o v á k (1925)

Sedmý pahorek v Sedmihorkách / 162

Přes rameno se mi dívá Kozákov / 162

Skály popsané od pat až po temeno / 164

Najednou jsem našel v kapse / 166

N a d ě ž d a P l í š k o v á (1934)

Holčička z barvotisku / 168

Pro poslední příště / 170

Malé štěstí / 172

M i r o s l a v P t á č e k (1955 - 1987)	273
Slavnost trusu / 173	
Generál tajfun / 175	
Vrtná spása / 177	
Z d e n ě k R o t r e k l (1920)	
Brněnská litanie / 179	
Děj / 182	
Klokočí / 184	
I v o R o ž e k (1922)	
Vánoční blues / 185	
Jazz v kufříku / 186	
Z kohoutku kape voda / 188	
P a v e l Ř e z n í č e k (1942)	
Řekni nám své jméno / 190	
Tabákové vejce / 192	
Sladké dřevo lodí / 194	
I v a n S l a v í k (1920)	
Nemám jednoho jediného / 196	
O tři roky dřív / 198	
Ledacos o sobě tuším / 200	
A n d r e j S t a n k o v i č (1940)	
Juvenilní elegie III / 202	
Tak / 205	
Ars poetica 1984 / 206	

N i n a S v o b o d o v á (1902)

Jen vteřina / 207

Chryzantémy / 208

Nanebevzetí v Čechách / 209

J a r o m í r Š a v r d a (1933)

Vzkazy / 210

Kočičí hra / 211

Na četníky a na zloděje / 212.

K a r e l Š i k t a n c (1928)

Smrt Vladimíra Holana / 213

Žalý / 215

Pantomima / 217

J á c h y m T o p o l (1962)

Kolotoč / 218

Indiánský rysy / 223

Teď ale / 227

M a r i e V a l a c h o v á (1930)

Pozdrav Janovi / 230

Muži / 231

U nás / 232

V l a d i m í r V o k o l e k (1913)

Zatímco spím / 233

Tvář / 234

Český sen / 235

A n n a W á g n e r o v á (1960)

275

Chtěla bych / 238

Všechny? / 240

Tak / 242

I v a n W e r n i s c h (1942)

Vítr / 243

Cesta / 244

* * * / 245

P e t r Z m r z l í k (1964)

Starý pes / 246

Burčák / 249

Labutě / 251

J a n T r e f u l k a

Pravda poezie / 254

Z d e n ě k H r u b ý

Nad almanachem básní v řeči vázané / 262

N A S T Ř E P E C H
V O L N O S T I

A l m a n a c h č e s k é p o e s i e

Vybral a uspořádal Zdeněk Hrubý

S grafickým doprovodem deseti ilustrací
a titulního listu od Jiřího Jiráska

A S Y L

řada poesie

16. svazek

Č E S K Á E X P E D I C E

Praha

1987

